

Interreg

Līdzfinansē
EIROPAS SAVIENĪBA

Latvija – Lietuva

Jēkabpils novada Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības stratēģija 2026.-2032.gadam

Edgars Ražinskis, tūrisma eksperts

Simona Sniķe, projekta vadītāja

Egita Podniece, grafiskā dizainere

Tematiskie konsultanti:

Santa Šmite, biedrība “Sēlijas laivas”

**Lolita Ozoliņa, Latvijas Kultūras akadēmijas
zinātniskā asistente**

Jēkabpils

2025

Saturs

1. Stratēģijas izstrādes pamatojums un sasaiste ar galvenajiem plānošanas dokumentiem	3
1.1. Stratēģijas izstrādes pamatojums	3
1.2. Stratēģijas sasaiste ar galvenajiem plānošanas dokumentiem	4
2. Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības SVID analīze	10
3. Pašreizējās Daugavas upes un piekrastes tūrisma situācijas raksturojums un analīze — attīstības tendences, problēmas un izaugsmes resurss	13
3.1. Daugavas raksturojums un tūrisma potenciālie resursi	13
3.2. Daugavas kā resursa galveno lietotāju raksturojums, veiktie ieguldījumi un esošie ierobežojumi	18
3.3. Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības analīze esošajā Jēkabpils novada teritorijā.....	23
3.4. Potenciāls un izaugsmes resurss.....	27
3.5. Stratēģijas mērķa grupas aptauju un klātienes tikšanos datu analīze par Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības iespējām.....	31
3.5.1. Jēkabpils novada iedzīvotāju aptauja par Daugavas upes un piekrastes ūdens tūrisma attīstības iespējām.....	32
3.5.2. Jēkabpils novada tūrisma pakalpojumu sniedzēju aptauja par Daugavas upes un piekrastes ūdens tūrisma attīstības iespējām	34
3.5.3. Jēkabpils novada tūrisma informācijas centra aptauja par laivošanas un atpūtas pie ūdens paradumiem Jēkabpils novadā.....	38
3.6. Esošo un potenciālo laivošanas maršrutu, pietātņu punktu, ūdens ceļazīmju izvietojuma vietu un tūrisma objektu apzināšana, piekļūšanas iespēju analīze un kartēšana	39
3.7. Mikro laivojumu maršruti un to attīstības priekšlikumi.....	44
3.8. Daugavas upes krasta zonas teritorijas infrastruktūras apsaimniekošana un priekšlikumi tās organizēšanai	45
4. Jēkabpils novada Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības stratēģijas vīzija, stratēģiskie mērķi un uzdevumi	48
5. Rīcību pasākumu un investīciju projektu kopuma plāns	50
6. Stratēģijas virzienu noturība un pēctecība	67
Pielikumi	69

1. Stratēģijas izstrādes pamatojums un sasaiste ar galvenajiem plānošanas dokumentiem

1.1. Stratēģijas izstrādes pamatojums

Jēkabpils novada Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības stratēģija tapusi INTERREG VI-A Latvijas - Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas 2021-2027.gadam projekta “Ilgtspējīga ūdens tūrisma veicināšana Lietuvas- Latvijas pārrobežu reģionā, iesaistot vietējos uzņēmējus un kopienas ”WaterTour” Nr. LL-00134 ietvaros.

Stratēģijas izstrāde balstīta nepieciešamībā sistemātiski un mērķtiecīgi attīstīt vienu no novada vērtīgākajiem dabas un kultūrvēsturiskajiem resursiem — Daugavas upi un tās piekrasti. Daugava ir Latvijas kultūrainavas simbols ar ievērojamu potenciālu ūdenstūrisma, rekreācijas un kultūras aktivitāšu attīstībai. Stratēģijas mērķis ir saskaņot šo potenciālu ar vietējo attīstības ieceru realizāciju, sekmējot teritorijas ekonomisko dzīvotspēju, iedzīvotāju labklājību un novada atpazīstamību nacionālā un starptautiskā līmenī.

Stratēģijas izstrāde ir cieši saistīta ar Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2015.–2030. gadam, Jēkabpils novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2021.-2035.gadam, Jēkabpils novada attīstības programmu 2021.-2027.gadam, kā arī ar Sēlijas kultūrvēsturiskās telpas attīstības koncepcijām. Tā mērķtiecīgi iezīmē virzienu, kurā tiek apvienoti dabas resursu saglabāšanas, kultūras mantojuma popularizēšanas un tūrisma pakalpojumu ekonomiskās izaugsmes aspekti. Daugava kā funkcionāls, kultūrsimbolisks un tūrisma resurss prasa starpdisciplināru pieeju, kas atspoguļojas šīs stratēģijas integrētajā skatījumā.

Jēkabpils novads, būdams viens no nozīmīgākajiem Sēlijas un Zemgales teritorijas attīstības centriem, piedāvā daudzveidīgu ainavu, bagātu kultūrvēsturisko mantojumu un pieejamību caur attīstītu infrastruktūras tīklu. Vienlaikus pašvaldība apzinās, ka līdz šim Daugavas piekrastes tūrisma potenciāls izmantots nepietiekami. Ir būtiski izstrādāt skaidru rīcības plānu, lai koordinēti veidotu tūrisma infrastruktūru, attīstītu ūdenstūrisma pakalpojumus un veicinātu sabiedrības iesaisti reģiona attīstībā.

Stratēģijas izstrādes procesā izmantota plaša vietējo un reģionālo plānošanas dokumentu analīze, sabiedrības un uzņēmēju aptaujas, kā arī ekspertu viedokļi. Tā atspoguļo vietējās kopienas vajadzības, novada kultūras identitāti un reģiona ilgtspējīgas attīstības mērķus. Vērtējot esošo tūrisma piedāvājumu

un tā trūkumus, tiek definētas prioritātes, kas ļautu līdzsvaroti attīstīt gan infrastruktūru, gan satura piedāvājumu, īpaši uzsverot ilgtspējību un sadarbības nepieciešamību.

Šī stratēģija kalpos kā rīcības ietvars Jēkabpils novada pašvaldībai, uzņēmējiem, nevalstiskajam sektoram un kopienām, lai kopīgi virzītu Daugavas upes un piekrastes attīstību nākamajos septiņos gados. Tās ieviešana paredz piesaistīt Eiropas Savienības fondu finansējumu, stiprināt pārrobežu sadarbību un veicināt novada atvērtību inovatīviem tūrisma risinājumiem, vienlaikus saglabājot un izceļot teritorijas dabas un kultūras bagātības.

1.2. Stratēģijas sasaiste ar galvenajiem plānošanas dokumentiem

Esošās teritorijas galveno plānošanas dokumentu analīze ir vērsta uz kopējās Zemgales reģiona teritorijas un konkrēti Jēkabpils novada un pilsētas potenciāla apzināšanu, ar mērķi izstrādāt Jēkabpils novada Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības stratēģiju 2026.-2032.gadam. Dokumentā uzsvars tiek likts uz cilvēkresursu iesaisti un potenciālu, uzņēmējdarbības attīstību, infrastruktūras pieejamību, Daugavas upes un piekrastes un tūrisma nozares attīstību, sasaistē ar kultūras, sporta un izglītības jomām.

Zemgales plānošanas reģions atrodas Latvijas centrālajā daļā uz dienvidiem no Rīgas, sākot no Austrumkurzemes augstienes un Dienvidkurzemes zemienes rietumos līdz Augšzemes augstienei austrumos. Reģions izvietojies gar Latvijas – Lietuvas valstu robežu un robežojas ar Latgales, Vidzemes, Rīgas un Kurzemes plānošanas reģionu. Tā centrālā daļa atrodas Zemgales līdzenumā. Zemgales plānošanas reģionā pēc 2020.gada administratīvi teritoriālās reformas ietilpst 5 novadi - Aizkraukles, Bauskas, Dobeles, Jēkabpils un Jelgavas, un divas pilsētas ar valstspilsētas statusu - Jelgava un Jēkabpils.

Zemgales plānošanas reģiona teritorijas kopējā platība ir 10 732 km², kas veido 16,6% no kopējās Latvijas Republikas teritorijas. Lauksaimniecībā izmantojamā zeme aizņem 39%, meži – 42%, zeme zem ūdeņiem – 3%, purvi – 3%, bet pārējās zemes (ceļi, pagalmi, zeme zem ēkām u.c.) – 13% no reģiona kopējās platības.

Zemgales plānošanas reģions ir vienīgais Latvijas reģions, kas robežojas ar visiem pārējiem reģioniem. Tos savstarpēji saista gan noteikti infrastruktūras elementi – transporta koridori, maģistrālie inženiertīkli, dabas teritorijas, upju baseini, dienvidu pierobeža, gan arī izglītības, kultūras, sporta, veselības aprūpes, sociālās infrastruktūras un dažādu pakalpojumu izmantošana. Īpaši cieša saikne Zemgalei, kā reģionam Latvijas centrālajā daļā, ir ar galvaspilsētu. Rīgas lielums un ekonomiski dominējošā loma tieši un pastarpināti ietekmē saimnieciski funkcionālās mijiedarbības. Zemgales

plānošanas reģiona līdzsvarota attīstība nav iedomājama bez savstarpējas sadarbības ar citiem plānošanas reģioniem transporta infrastruktūras un pakalpojumu, maģistrālo inženierkomunikāciju, enerģētikas, kopīgo dabas teritoriju saglabāšanas un attīstības koordinēšanā, jautājumu risināšanā publisko pakalpojumu jomā.

Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015.-2030.gadam tiek izceltas vairākas Zemgales īpašās vērtības, no kurām akcentētas arī Jēkabpils novada Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības stratēģijai 2026.-2032.gadam saistošas. Zemgale atrodas Latvijas centrālajā daļā, ar labi attīstītu ceļu tīklu, kas veicina pieejamību apdzīvotām vietām un nodrošina galvaspilsētas sasniedzamību. Jēkabpils ir viena no divām reģiona nacionālas nozīmes pilsētām, kas attīstās kā izglītības, zinātnes, kultūras, veselības, sporta un citu pakalpojumu, kā arī ekonomisko aktivitāšu centrs – Zemgales un Latvijas attīstības virzītājspēks. Zemgali šķērso viena no divām Latvijas lielākajām upēm – Daugava. Reģionā ir attīstīta uzņēmējdarbības infrastruktūra, loģistikas un industriālie parki, biznesa inkubatori, Jēkabpilī darbojas struktūrfondu informācijas centrs, kas sniedz bezmaksas informāciju par finanšu resursu piesaistes iespējām.

Zemgalē nozares ar augstu attīstības potenciālu ir pakalpojumu un individuālās ražošanas jomas - tūrisms, amatniecība, mājražošana un radošās industrijas. Reģiona ainavas un kultūrvidē, ūdeņi, dabas objekti un parki, kultūras mantojums, kultūras pasākumi un aktīvās atpūtas piedāvājums ir nozīmīgi tūrisma attīstības elementi.

Zemgales reģionā ir vairāki nozīmīgi tūrisma objekti, kas galvenokārt atrodas Zemgales rietumu daļā, tomēr tiek paredzēts, ka nākotnē, attīstot lauku tūrisma un amatniecības piedāvājumu, arī Zemgales austrumu daļai varētu būt liela loma tūristu piesaistē. Zemgales reģionā ir apskatāmas saimniecības, daiļdārzi, bioloģiskās lauksaimniecības, mājražotāji un amatnieki, kas piedāvā iepazīt vietējo dzīves vidi, tradīcijas, amatus un lauku labumus.

Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015.-2030.gadam ir uzsvars uz to, ka amatniecībai ir perspektīvas attīstības iespējas Zemgales reģionā gan tūrisma piedāvājuma klāsta paplašināšanā, gan vietējo produktu konkurētspējas stiprināšanā, gan arī kā ekonomikas nozarei. Ir paredzēts attīstīt amatniecību kā uzņēmējdarbību un stiprināt tās sadarbību ar radošajām industrijām. Potenciālās tūrisma, amatniecības un radošo industriju specializācijas nākotnē:

- tradicionālās nišas - kultūrvēsturiskā mantojuma, dabas izziņas un aktīvais tūrisms, Zemgaļu un Sēļu kultūras mantojuma un tradīciju maršruti, kultūras pasākumi, amatniecība un mājražošana.

- attīstāmās nišas - kopīgi dabas un kultūras mantojuma tūrisma maršruti vairāku novadu ietvaros, vairāku dienu tūrisma piedāvājums, amatnieku sadarbības tīkls, amatnieku sadarbība ar radošo industriju uzņēmumiem jaunu produktu un pakalpojumu veidošanā

Attīstības stratēģijā Daugava ir minēta vairākos kontekstos, kas saistīti ar tūrisma attīstību un kultūras pasākumu norisi. Uzsvērts, ka Zemgales ūdeņi, tostarp Daugava, ir būtisks kultūrainavas, rekreācijas un tūrisma resurss. Ir norādīts, ka Daugavā ir nodrošināta ekosistēmas kvalitāte, kā arī ir uzlabotas iedzīvotāju rekreācijas iespējas pie ūdeņiem, Daugava tiek plaši izmantota tūrisma pakalpojumos. Tūrisma attīstības kontekstā tiek minēts veicināt dažādu transporta veidu, tostarp ūdens transporta, infrastruktūras attīstību.

Zemgalē tiek aizsargāts, kopts un attīstīts nemateriālais kultūras mantojums. Attīstītās konkurētspējīgi tūrisma objekti. Kultūras mantojums un tradicionālo amatu prasmes kā Zemgales kultūrintitātes apliecinājums ir saglabātas nākamajām paaudzēm. Notiek tradicionāli pasākumi, kas izceļ un popularizē Zemgales kultūras daudzveidību un savdabību.

Zemgales reģionā ir plašas aizsargājamās dabas teritorijas, ko veido dabas parki un dabas liegumi. Kā lielākos jāmin dabas parku “Sauka”, dabas liegumu “Lielais Pelečāres purvs”, dabas parku “Dvietes paliene”, dabas liegumu “Ābeļi”. Tāpat reģionā atrodas daudzas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas kļuvušas par populāriem tūristu galamērķiem.

Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015.-2030.gadam ir analizēta Sēlija kā Daugavas telpa dabas teritoriju telpiskās struktūras, ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiskās teritorijas kontekstā.

Sēlijā īpaša nozīme ir valodniecībai un kultūrvēsturei, bet vairāk tieši Sēlijas unikālajai dabas videi — augu un dzīvnieku valstij, Daugavai un tās lokiem, palienēm, dabas ainavai, kukaiņiem, vides daudzveidībai.

Sēlijas telpa ietver Saukas ezera telpu, kas aptver Saukas dabas parku un tā piegulošās teritorijas. Saukas areāls atrodas Saukas paugurvaļņa augstākajā daļā. Teritorijas specifisko ainavu rada paugurainais reljefs un daudziem ezeri: Saukas ezers, Lielais Klauces ezers, Bukūzis, Aklais ezers u.c. Saukas areāls bagāts ar kulta vietām, pilskalniem, senkapiem un kapsētām, apmetnēm, Sēlijai raksturīgās būvniecības tradīcijās veidotām viensētām, muižu apbūves ansambļiem, dievnamiem, ceļmalas krogiem, dzirnavām.¹

Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015.-2030.gadam ir analizēts Jēkabpils novads un pilsēta no dažādiem skatupunktiem.

¹ Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.-2030.gadam

Jēkabpils novads atrodas Latvijas dienvidaustrumu daļā, Zemgales plānošanas reģiona austrumu daļā, Daugavas abos krastos. Jēkabpils novada teritorijas platība ir 2 996 km², kas veido 28% no Zemgales plānošanas reģiona kopējās platības. Pašreizējo Jēkabpils novada teritoriālo iedalījumu veido 22 pagasti, no kuriem platības ziņā lielākais ir Viesītes pagasts (10,4% no novada teritorijas) un Atašienes pagasts (8,1% no novada teritorijas), divas pilsētas – Aknīste un Viesīte un viena valstspilsēta – Jēkabpils.²

Labo un kreiso krastu pāri Daugavai savieno 1962.-1963. gados būvētais tilts. Tilts pār Daugavu ir vienīgais Daugavas šķērsojums 50 km apkārtnē, ko izmanto gan gājēji, gan visi transporta veidi. Tuvākie Daugavas upes šķērsojumi atrodas Daugavpilī – 90 km un Aizkrauklē 45 km attālumā. Dunavas un Dignājas pagastā līdz 2023.gadam darbojās 2 privātuzņēmēju uzturētas pārceltuves – mazgabarīta prāmji pāri Daugavai. Dignājas pagastā pārceltuve atrodas Daugavas kreisajā krastā pretī Līvāniem, savukārt otra pārceltuve, kas atradās Dunavā, 2023.gadā darbību pārtrauca.

Sabiedriskais transports tiek nodrošināts pa autoceļiem un dzelzceļu. Dzelzceļa pasažieru pārvadājumi pieejami maršrutā Rīga – Krustpils, Rīga – Daugavpils, Rīga – Zīlupe, Rīga – Krāslava, Rīga – Rēzekne – braucot līdz stacijai “Krustpils”, kas atrodas Jēkabpils valstspilsētā. Maršrutos Rīga – Daugavpils un Rīga – Krāslava vai izkāpt Līvānu stacijā un tad izmantot pārceltuvi pār Daugavas upi Līvāni –Dignāja.³

Jēkabpils novadā 2023.gadā iedzīvotāju skaits bija 42 151, Jēkabpilī - 21 436 (apmēram 50% no visiem novada iedzīvotājiem). No visiem Jēkabpils novada iedzīvotājiem 2023.gadā 14% bija līdz darbaspējas vecumam, 64% darbaspējas vecumā un 22% virs darbaspējas vecuma. Iedzīvotāju skaits novadā kopš 2020.gada samazinājies apmēram par 0,5-1,8% salīdzinot ar iepriekšējo gadu.

Bezdarba līmenis kā novadā, tā pilsētā 2023.gadā ir viszemākais, salīdzinot ar iepriekšējiem diviem gadiem. 2021.gadā un 2022.gadā bezdarba līmenis novadā ir bijis zemāks kā pilsētā, savukārt 2023.gadā dinamika ir mainījusies - Jēkabpils novadā tas bija 4,7%, Jēkabpilī - 4,6%.⁴

Aktīvo uzņēmēju skaits Jēkabpils novadā 2023.gadā bija 3 132. Vislielākais aktīvo uzņēmumu skaits Jēkabpils novadā ir lauksaimniecībā un mežsaimniecībā (40%). Būtisku daļu veido pakalpojumu (19%) un tirdzniecības nozares (12%), savukārt būvniecībā un apstrādes rūpniecībā darbojas katrā tikai pa 4% no kopējā uzņēmumu skaita.

Ņemot vērā Jēkabpils novada dabas bagātības, ir potenciāls tūrisma un ar to saistītu pakalpojumu attīstībai. Līdz šim tūrisms Jēkabpils novadā veidojis tikai nelielu ekonomikas daļu – izmitināšanas un

² Jēkabpils novada attīstības programma 2021.-2027.gadam

³ Biedrības “Vidusdaugavas NVO centrs” sabiedrības virzītās vietējās attīstības stratēģija 2023. – 2027. gadam

⁴ Jēkabpils novada pašvaldības 2023.gada publiskais pārskats

ēdināšanas pakalpojumi nozarē sastāda nepilnus 2% no visiem novada uzņēmumiem. Lai veiksmīgi attīstītu jaunus tūrisma produktus, ir būtiski rūpīgi izvērtēt un segmentēt potenciālo tūristu vajadzības un intereses. Ņemot vērā attālumu no Rīgas, uzmanība būtu jāvelta trīs mērķgrupām: 1) ceļotāji, kas izmanto teritoriju kā caurbraucēji; 2) tūristi, kuri plāno ilgāku atpūtu vairāku dienu garumā; 3) tūristi, kas izvēlas teritoriju pasākumu organizēšanai. Katram no šiem segmentiem ir nepieciešams veidot specifiski pielāgotu tūrisma plūsmu apkalpojošo infrastruktūru, nodrošinot gan atbilstošus ēdināšanas pakalpojumus, gan daudzveidīgas nakšņošanas iespējas, lai apmierinātu katras grupas unikālās vajadzības.⁵

Jēkabpils novadam nav izstrādāta vienota tūrisma pakalpojumu piedāvājuma un tā virzīšanas stratēģija, toties pastāv Jēkabpils pilsētas kultūras attīstības stratēģija 2021.-2027.gadam. Lai gan tās darbība ir vērsta uz pilsētu, tomēr stratēģijā ir apkopota informācija par līdzšinējām kultūrtūrisma iestrādnēm un attīstības iespējām.

Jēkabpils pilsēta aktīvi darbojas tūristu un kultūras tūrisma entuziastu piesaistē, attīstot pilsētvidi un infrastruktūru, kas dot iespēju tūristiem apskatīt pilsētu un vietējiem iedzīvotājiem organizēt dažādus kultūras pasākumus ārpus ierastajām kultūras norises vietām, piemēram, iekštelpām. Jēkabpilī tiek radīti jauni vides objekti, organizēti kultūras pasākumi, kas piesaista apmeklētājus ne tikai no Latvijas, bet arī no citām valstīm, kā arī liek izskanēt pilsētas vārdam Latvijā un pasaulē.⁶

Kā viena no šādām ārvides kultūrvietām ir brīvdabas atpūtas komplekss “Zvejnieklīcis”, kas atrodas Jēkabpils novadā Daugavas krastā. Zvejnieklīcī ierīkota brīvdabas estrāde, spēļu laukums bērniem, sporta spēļu laukumi, taka gar Daugavas krastu, autostāvvietas un mobilā laivu piestātne. Sezonas laikā no maija līdz novembrim tiek rīkoti brīvdabas pasākumi, tostarp arī Daugavas svētki, kas kļuvuši par tradīciju.⁷ Brīvdabas atpūtas komplekss “Zvejnieklīcis” ir Jēkabpils novada pašvaldības teritoriālajā īpašumā un apsaimniekošanā.

Jēkabpils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2021.–2035.gadam ir izvirzīts attīstības vadmotīvs: Jēkabpils novads – lieliska vieta dzīvošanai, biznesam un atpūtai Zemgales reģionā.

Jēkabpils novads tiek raksturots kā teritorija ar stabilu, vienotu sabiedrību, kurā iedzīvotāji apzinās un ciena dažādas kultūras vērtības un tradīcijas, aktīvi strādājot pie to saglabāšanas un jaunrades. Jēkabpils pilsētas ilgtermiņa attīstības stratēģijas viens no mērķiem ir nodrošināt labu dzīves kvalitāti pilsētas iedzīvotājiem, kas veido skaitliski augošu, sociāli vienotu, radošu, izglītotu un aktīvu sabiedrību.

⁵ Jēkabpils novada attīstības programma 2021.-2027.gadam

⁶ Jēkabpils pilsētas kultūras attīstības stratēģija 2021.-2027.gadam

⁷ Brīvdabas atpūtas komplekss “Zvejnieklīcis”. Pieejams: [https://visit.jekabpils.lv/lv/objekti/iepazisti/aktiva-atputa/vieta/brivdabas-atputas-komplekss-zvejnieklis-/](https://visit.jekabpils.lv/lv/objekti/iepazisti/aktiva-atputa/vieta/brivdabas-atputas-komplekss-zvejnieklis/)

Jēkabpils novadā ir pieejamas kvalitatīvas un daudzpusīgas izglītības iespējas visa mūža garumā, kas cieši saistītas ar ekonomisko aktivitāti un uzņēmējdarbību. Jēkabpils novads ir saimnieciski aktīva teritorija abos Daugavas krastos, kuras pamatu veido starptautiski konkurētspējīgi uzņēmumi gan tradicionālajās, gan inovatīvās jomās. Jēkabpils pilsēta ir starptautiski atpazīstams nacionālas nozīmes attīstības centrs un reģiona sociālekonomiskās attīstības virzītāja. Attīstot ilgtermiņā Jēkabpils pilsētu, tiek uzsvērts viens no mērķiem, kas saistīts ar augstāku iedzīvotāju nodarbinātību un ienākumiem pieaugošās globālās konkurences apstākļos, kas lielākoties ir saistīts ar uzņēmējdarbības vides attīstību.

Novada atpazīstamības pamatu veido unikālās kultūrvēsturiskās vērtības, piemēram, UNESCO mantojumā iekļautais Strūves ģeodēziskais loks, Viesītes šaursliežu dzelzceļa mezgls, Jēkabpils Vecpilsētas apbūve, arheoloģiskie pieminekļi, arhitektūra un Sēlijas ainava, kas potenciāli veicina tūrismu.

Pilsētas un ciemi novadā nodrošina drošu un kvalitatīvu dzīves un darba vidi, un kopējā novada attīstība ir vērsta uz vidi saudzējošiem un resursus taupošiem risinājumiem. Jēkabpils pilsētas ekonomisko profilu veido nozares, kuras veicina vispārēju interesi par pilsētu, mudina uz viesošanās tajā un tajā ražoto preču un sniegto pakalpojumu iegādi, piemēram, – tūrisms, atpūta, kultūra, sports un izklaide.⁸

Kopā Jēkabpils novadā atrodas 28 īpaši aizsargājamas dabas teritorijas un vietējas nozīmes dabas teritorijas. Vairākos pagastos mikroliegumu platības ir ievērojamas, piemēram, Atašienes pagastā tās aizņem gandrīz pusi no kopējās pagasta teritorijas – 46,4%, Saukas pagastā tās aizņem gandrīz ceturto daļu pagasta platības – 24,8%, Ābeļu pagastā 22,0% un Elkšņu pagastā 20,8% no kopējās pagasta platības.

Lielākā teritorijas daļa izvietota Daugavas sateces baseinā. Lielākās ūdensteces ir Daugava, Dienvidsusēja, Aiviekste, Nereta, kā arī tādas ūdensteces kā Ataša, Odze, Bērzaune, Saka, Pikstere, Eglaine, Zalvīte, Viesīte un citas. Kopumā teritorijā ir vairāk nekā 120 ezeru. Lielākie no tiem ir Saukas ezers (718 ha), Piksteres ezers (255 ha), Viesītes ezers (232 ha), Baļotes ezers (149 ha). Augsta ainaviska vērtība ir Daugavas senlejai. Daugavas labajā krastā sastopams Teiču dabas rezervāts, kurā atrodas Latvijas lielākais purvs. Gleznainās ainavas un mazo zemes ceļu tīklojums Sēlijas paugurvalnī ir liels, līdz šim nepietiekami izmantots dabas mantojums “lēnā”, ģimeņu, dabas un kopienu tūrisma attīstībai, kā arī ar to saistītu mazo uzņēmumu - amatniecības, mājražošanas un rekreācijas pakalpojumu attīstībai.

9

⁸ Jēkabpils novada ilgtermiņīgās attīstības stratēģija 2021.–2035.gadam

⁹ Biedrības “Vidusdaugavas NVO centrs” sabiedrības virzītās vietējās attīstības stratēģija 2023. – 2027. gadam

2. Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības SVID analīze

Jēkabpils novada Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības SVID analīzes apkopojums ir veidots, analizējot Jēkabpils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2021.-2035.gadam, biedrības “Vidusdaugavas NVO centrs” sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju 2023. – 2027.gadam, kā arī divās darba grupās uzklusot Jēkabpils novada tūrisma uzņēmējus, vietējos iedzīvotājus un NVO pārstāvjus.

STIPRĀS PUSES

- **Daugava kā nozīmīgs dabas un kultūras resurss.** Daugavas un tās apkārtnes teritorija ir bagāta ar dabas un kultūras resursiem, kas var piesaistīt tūristus un nodrošināt spēcīgu pamatu tūrisma attīstībai. Teritorijas sadalījums dēļ Daugavas tecēšanas ir kā potenciāls daudzveidīgai attīstībai un iesaistīto pušu sadarbībai.
- **Daugavas senleja ar augstu ainavisku vērtību.** Daugavas ainava ir magnēts tūristu piesaistei, izstrādājot piedāvājumu (maršruti, atpūtas vietas, izzinošas dabas takas, rekreācijas vietas utml.) dabas un aktīvā tūrisma attīstībai.
- **Sēlijas ainava.** Teritorijai piemīt augsta ainaviska vērtība, kas var papildus piesaistīt tūristus.
- **Pārceltuve pāri Daugavai Dignājā.** Esošā pārceltuve nodrošina papildu iespējas ūdens transportam un tūrismam, piedāvājot klientiem vienreizēju pieredzējumu upes šķērsošana.
- **Kuģītis kā ūdenstūrisma piedāvājums.** Teritorijās ap Jersiku, iekļaujot Dignāju, Dunavu un Līvānus, kā arī no Zvejnieklīča līdz Kokneses pilsdrupām pieejams sezonāls kuģošanas pakalpojums.
- **Daugavas tuvumā esoši citi ūdens objekti.** Jēkabpils novadā atrodas vairāk kā 120 ezeru un citu ūdensteču (Dienvidsusēja, Aiviekste, Nereta u.c.), kas papildina ūdenstūrisma iespējas ar daudzveidīgu piedāvājumu dažādām mērķauditorijām.
- **Daugavas upes un piekrastes teritorijā esoši objekti.** Brīvdabas atpūtas komplekss "Zvejnieklīcis" kā potenciāli pilnveidojams un attīstāms tūrisma objekts. Krustpils saliņa kā viena no Daugavas salām un iecienīta atpūtas vieta ar brīvdabas estrādī. Abas Ābeļu salas kā potenciāli pilnveidojams un attīstāms tūrisma objekts.
- **Kultūras mantojums.** Kultūrvēsturiskie objekti Daugavas krastos var tikt integrēti tūrisma piedāvājumā.
- **Labiekārtotas teritorijas.** Plašs upju un citu ūdens tilpņu tīkls - labiekārtotas teritorijas, kā arī augsts potenciāls plaša profila publisko zonu ar atpūtu un rekreāciju saistītu aktivitāšu attīstībai.

VĀJĀS PUSES

- **Nepietiekami izmantots Daugavas potenciāls.** Neattīstīts un neizmantots Daugavas potenciāls kultūras, sporta un tūrisma pasākumu rīkošanā. Pietrūkst sadarbības un savstarpējas nozaru koordinācijas.
- **Infrastruktūras trūkums ūdens tūrismam.** Nepietiekami attīstīta infrastruktūra ūdenstūrisma vajadzībām (piestātnes un laivu nolaišanas vietas, laivu nomas punkti, labiekārtotas atpūtas vietas, norāžu zīmes u.c.).
- **Daugavas upes un piekrastes tūrisma pakalpojumu daudzveidības trūkums.** Nepietiekams, nesabalansēts tūrisma un viesmīlības pakalpojumu piedāvājums pietuvināts ūdenstūrisma pakalpojumu piedāvājumam (gidu pakalpojumi, inventāra noma, naktsmītnes, ēdināšanas pakalpojumi piekrastes tuvumā).
- **Informācijas trūkums.** Ierobežota informācija par Daugavas upes un piekrastes ūdenstūrisma iespējām un maršrutiem.
- **Esošo apskates objektu nekvalitatīvs stāvoklis.** Apskates objektu Daugavas upes un piekrastes teritorijā kritisks stāvoklis, nepieciešami ieguldījumi to atjaunošanai, norādes uz tiem no upes puses.
- **Nepietiekams jaunu piesaistes objektu skaits.** Lai piesaistītu tūristus Dunavas un Dignājas pagastos, nepieciešams izveidot uzmanību piesaistošu, vilinošu apskates vai aktīvās atpūtas objektu vai vairākus objektus.
- **Jēkabpils novada ceļu infrastruktūras stāvoklis.** Slikts ceļu infrastruktūras stāvoklis un piekļuves iespējas Daugavai, kas apgrūtina tūristu nokļūšanu pie ūdens.
- **Pārceltuves pāri Daugavai Dunavā darbības pārtraukšana.** Pārceltuves darbības pārtraukšana Dunavā negatīvi ietekmē tūrisma potenciālu, liedzot klientiem vienreizēju pieredzējumu upes šķērsošanā.
- **Cilvēku, klientu trūkums un neieinteresētība.** Tieši ietekmē tūrisma un rekreācijas attīstību, nepieciešama mērķtiecīga sadarbība vairākos līmeņos un kopienas iesaiste.

IESPĒJAS

- **Daugavas upes un piekrastes ūdenstūrisma attīstība.** Izmantot Daugavas un citu ūdensobjektu potenciālu ūdenstūrisma attīstībai (laivu braucieni, SUPošana, makšķerēšana u.c.). Esoša sena kuģīša “Gulbītis” piestātnes Jēkabpilī pirms tilta atjaunošana, popularizēšana.
- **Mikromobilitātes attīstība Daugavas piekrastes teritorijā.** Pastaigu taku, velomaršrutu, citu aktīvā tūrisma infrastruktūras attīstība un atpūtas vietu izveide, rekreācijas objektu attīstība.

- **Tūrisma maršrutu izveide.** Izveidot jaunus tūrisma maršrutus, kas ietver Daugavas apskati un ūdens aktivitātes. Daugavas salu potenciāls: leģendas, ekskursijas, pikniki.
- **Ūdens mikropiedzīvojumu izveide.** Izveidot mikro tūrisma maršrutus kā piedzīvojumus Zvejnieklīcī, Jēkabpils pilsētā, Ābeļu salās un, sadarbībā ar Līvānu novadu - pie Jersikas.
- **Sadarbība ar uzņēmējiem.** Veicināt sadarbību starp pašvaldību un uzņēmējiem tūrisma pakalpojumu attīstībā.
- **Kultūras, sporta un tūrisma nozaru kopīgu pasākumu organizēšana.** Rīkot pasākumus pie un uz ūdens, lai piedāvātu daudzveidīgu, vienreizēju pasākumu klāstu vietējiem iedzīvotājiem un piesaistītu tūristus.
- **Eiropas Savienības fondu piesaiste.** Izmantot to ūdenstūrisma infrastruktūras attīstībai.
- **Kopienų labklājības veicināšana un iesaiste tūrisma attīstībā.** Attīstīt kopienu līdzdarbošanos Daugavas upes un piekrastes infrastruktūras un tūrisma attīstībā, izmantojot vietējo resursu un kultūras mantojumu. Bērnu, jauniešu, senioru iesaiste.
- **Otra tilta pār Daugavu būvniecība.**
- **Publisko ūdeņu piekrastes teritoriju labiekārtošana.**

DRAUDI

- **Infrastruktūras attīstības izmaksas.** Apjomīgi ieguldījumi infrastruktūras attīstībā var būt finansiāli apgrūtināši Jēkabpils novada pašvaldības budžetam.
- **Konkurences saasināšanās.** Konkurence ar citām ūdens tūrisma vietām Latvijā.
- **Dabas katastrofas un klimata pārmaiņas.** Plūdi vai citi dabas apstākļi var negatīvi ietekmēt ūdenstūrisma, bioloģiskās daudzveidības samazināšanos.
- **Vides piesārņojums.** Daugavas un citu ūdensobjektu piesārņojums var negatīvi ietekmēt tūrisma attīstību.
- **Regulējuma izmaiņas.** Izmaiņas normatīvajos aktos, kas regulē ūdenstūrisma, var radīt papildu ierobežojumus.
- **Politiskā un ekonomiskā nestabilitāte.** Politiskā un ekonomiskā nestabilitāte valstī vai reģionā var samazināt tūristu plūsmu.
- **Vietējās sabiedrības pretestība.** Iedzīvotāju pretestība pret ūdenstūrisma attīstību vai infrastruktūras projektiem.
- **Pieklūstamība, privātīpašumi.** Daugavas upes un piekrastes teritorijā esošie privātīpašumi var būt par apgrūtinājumu vienmērīgai un plānotai teritorijas un tūrisma uzņēmējdarbības attīstībai.

3. Pašreizējās Daugavas upes un piekrastes tūrisma situācijas raksturojums un analīze — attīstības tendences, problēmas un izaugsmes resurss

3.1. Daugavas raksturojums un tūrisma potenciālie resursi

Daugavas nosaukums ir relatīvi jauns. Pašreizējais nosaukums tiek skaidrots ar latviešu valodas vārda “daudz” un izskaņas “-ava” salikumu. Līdz 14.gs. kartēs atzīmēta kā *Duna*, *Dyna*, *Dūna*, *Dvina* un citos līdzīgos vārdos. Viena no hipotēzēm šī vārda izcelsmi saista ar indoeiropiešu pirmvalodas sakni *dheu-*, kas nozīmē ‘skriet, tecēt, putēt, virpuļot, brāzties’. Pastāv arī citi skaidrojumi.

Daugavai ir bijusi visnozīmīgākā loma Latvijas vēsturē, salīdzinot ar citām upēm, tai skaitā kultūrvēsturisko zemju robežu noteikšanā, apdzīvoto vietu un ceļu infrastruktūras attīstībā, latviešu tautas nacionālās identitātes veidošanās procesā, Latvijas valsts tapšanas vēsturē, valsts ekonomiskajā izaugsmē un citur. Tā ir atstājusi arī lielu ietekmi latviešu folklorā, literatūrā un mākslā.

Līdz 19.gs. vidum Daugava visā tās garumā tika intensīvi izmantota kokmateriālu, lauksaimniecības produktu u. c. preču transportam un zivju zvejai. 19.–20.gs. Daugava bija savienota ar Dņepras augštecī, izmantojot kreisā krasta pieteku Ullu un vairs nefunkcionējošo Berezinas ūdens kanālu, un slūžu sistēmu, kas izmantota kokmateriālu pludināšanai.

Savu agrāko saimniecisko nozīmi Daugava lielā mērā zaudēja pēc Rīgas–Orlas dzelzceļa līnijas ierīkošanas 1858.–1868. gadā un Ķeguma, Pļaviņu un Rīgas HES aizsprostu izbūves 20.gs. Ar Pļaviņu HES ūdenskrātuves izveidi 20.gs. 60.gados. Rezultātā tika appludināts unikāls kanjonveidīgs posms ar izciliem dabas, kultūrvēstures un arheoloģijas pieminekļiem. Ūdens līmenis tika pacelts par vairāk nekā 40 metriem, šādi zaudējot vai iznīcinot ļoti daudzus izcilus dabas pieminekļus, tai skaitā neskaitāmas krāces, klintis, atvarus, avotus, ūdenskritumus (piemēram, Priedulāja krāce, Zaļā krāce, Grūbe, Velna atvars, Lorelejas klints, Bebrulejas krāce, Oliņkalna krāce, Seglinieku krāces, Staburags, Liepavots, Pērses ūdenskritums un citi). Vienlaicīgi tika iznīcināti vai appludināti arī daudzi izcili arheoloģijas un kultūrvēstures pieminekļi, piemēram, Altenes, Kokneses un Sēlpils pilsdrupas, Lokstenes viduslaiku pils vieta, Oliņkalns un Mūkukalns (pilskalni), Kokneses (Krievukalna) baznīca, seno krogu ēkas, pārceltuves, tilts pār Pērsi, Vīgantes parks un citi unikāli kultūrainavas objekti, kā arī iznīcināti vairāki desmiti viensētu abos Daugavas krastos.

20.gs. 80.gados tika iesākta Daugavpils HES būvniecība augšpus Daugavpils, bet sabiedrības protestu ietekmē 1987.gadā tā tika pārtraukta. Padomju okupācijas laikos bija plānots uzcelt arī Jēkabpils

HES aizsprostu Ābeļu salu rajonā, savukārt 2000.gadu sākumā – Ozolsalas celulozes rūpnīcu lejpus Krustpils, bet arī šie vidi postošie projekti netika realizēti.

Daugavas ģeomorfoloģiskā un hidroloģiskā raksturojuma kopsavilkums.

Daugava ir līdzenumu upe ar jauktu ūdensguvi un izteiktu sezonālu režīmu, ko raksturo četras fāzes: pavasara pali, vasaras-rudens uzplūdi, kā arī vasaras un ziemas mazūdēns periodi. Klimata pārmaiņu ietekmē palielinās ziemas palu biežums, kā piemēram, 2023.gada janvārī piedzīvotie plūdi Jēkabpilī. Vidējais caurplūdums ir 678 m³/s; maksimālais – 9460 m³/s (1931), minimālais – 45 m³/s (1940). Notece gadā – ap 20,5 km³, no kuras divas trešdaļas veidojas ārpus Latvijas.

Daugava daudzviet tek pa senu apraktu ieleju. Starp Pļaviņām un Aizkraukli senleja agrāk bija kanjonveida ar izteiktu reljefu un krācēm, kas tika appludināta, izveidojot Pļaviņu HES ūdenskrātuvi (1965–1968). Augštecē un Daugavpils–Jersikas posmā upes gultne sakrīt ar senām ledāja ielejām, kur dominē plašas palienes, piegultnes vaļņi un daudzi palu ezeri (vairāk nekā 40). Lejpus Līksnas senleja kļūst seklāka un vienkāršāka pēc uzbūves; no Daugavpils līdz Jēkabpilij gultnē un krastos dominē ledāja un devona nogulumi.

Jēkabpils tuvumā gultne sazarojas vairākās attekās, starp kurām atrodas apdzīvotas un saimnieciski izmantotas salas (Sakas sala, Daugavsala, Ādamsona sala). Šeit atrodas arī pilsētas attīrīšanas iekārtas un kultūras objekti. Gultnes garenkritums pieaug – no 0,05 m/km augštecē līdz pat 2,0 m/km krāčainākajos posmos. Straumes ātrums palu laikā sasniedz 3 m/s. Regulāri veidojas ledus un vižņu sastrēgumi, kas būtiski palielina plūdu risku, īpaši Zelķu tilta apkaimē. Pēc ieplūšanas Pļaviņu ūdenskrātvē Daugava zaudē lielu daļu savas dabiskās dinamikas. Ūdenskrātuve (45 km gara, līdz 2 km plata, 630 milj. m³ tilpuma) tika izveidota, uzceļot HES pie Aizkraukles un paceļot ūdens līmeni par 40 metriem.

Daugavas vidusdaļas tūrisma vēsture.

Daugavas upe vairākus gadsimtus bijusi nozīmīgs transporta un tirdzniecības ceļš, bet 20.gs. sākumā tā sāka iegūt arvien lielāku nozīmi kā atpūtas un tūrisma resurss. 1930.gados tika organizēti pirmie laivu braucieni un slaloma sacensības, kas liecina par pieaugošu interesi par aktīvo atpūtu uz ūdens. “Daugava ar saviem krāšņiem dabas skatiem, klinšainiem krastiem, mūžīgi šalcošām krācēm un teiksmainām vietām aizvien valdzina dabas mīļotājus.” atzīmēts tā laika publikācijās, uzsverot upes ainavisko vērtību un tās potenciālu kā tūrisma galamērķi. Šajā periodā tika veikti arī pirmie mēģinājumi labiekārtot Daugavas krastus, izveidojot piestātnes, nojumes un informācijas standus, tādējādi veicinot

tūrisma attīstību un pieejamību. Vēsturiskie avoti liecina, ka Daugavas ūdenstūrisms jau agrīnā stadijā ir bijis saistīts ne tikai ar atpūtu un izklaidi, bet arī ar kultūras un vēstures izzināšanu.

Par žanra celmlaužiem aizsākot ceļojumu aprakstus uzskatāmi brāļi Reinis un Matīss Kaudzītes. Pirmais latviski publicētais ceļojumu apraksts veltīts brāļu Daugavas vidusdaļas ekspedīcijai, kura norisinājusies 1881.gadā un nodēvēta "Īsi ceļojuma piezīmējumi par Daugavas abu malu skaistākām un ievērojamākām vietām." "Tas jaukākais skats pie Staburaga manim izlikās skaisti, zaļām sūnām apaugusi, Staburaga galva, no kuras tūkstošām pērļotas pilītes, no sūniņas un sūniņu krizdamas, nemitoši lejā rit. Šās pilītes pret zaļo sūniņu ļoti baltas un caurspīdīgas un tāpēc dod ļoti daiļu izskatu."¹⁰

Kaudzītes Reinis savos 19.gs. beigu ceļojumu aprakstos uzsver Daugavas krastu "varenību" un "skaistumu," kā arī piemin senās pilis un baznīcas, kas atrodas upes tuvumā. "Abās pusēs krasti šē stāvi kā mūris un lielāko daļu būs līdz 4 asis augsti," raksta Kaudzītes Reinis, gleznaini attēlojot Daugavas ainavu. Tas liecina, ka Daugava jau sen ir bijusi ne tikai dabas, bet arī kultūras mantojuma objekts, kas piesaista ceļotājus un pētniekus. Kaudzīte aprakstīja Daugavas varenību, tās stāvos krastus un kaļķakmens klintis, kas gadsimtiem ilgi veidojušas upes gultni. Viņš pieminēja arī vēsturisko Andreja klinti un seno Sēļu pili, atzīmējot Sēlpils apgabala sērīgo ainavu.

Ceļojuma laikā Kaudzīte vēroja arī vietējo iedzīvotāju dzīvi, atzīmējot atšķirības starp latgaļiem un vidzemniekiem, kā arī sociālās problēmas, piemēram, nabadzību un prāvošanās kāri Seces novadā. Viņš arī salīdzināja skolu un tiesu iekārtas Vidzemē un Kurzemē, sniedzot daudzpusīgu ieskatu 19.gs. Latvijas lauku dzīvē un kultūrā. Šīs vēsturiskās liecības ir būtisks pamats Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības stratēģijas izstrādei Jēkabpils novadā, apzinoties upes daudzpusīgo nozīmi un potenciālu.

Tūrisma infrastruktūras attīstība Daugavas krastos, neraugoties uz krācēm un zemo ūdens līmeni, kas arī šodien sastopamas daudzviet stratēģijas apskatītajā Daugavas posmā, 20.gs. 30.gados tika veikti nozīmīgi ieguldījumi Daugavas tūrisma maršruta Pļaviņas-Koknese attīstībā. Pēc kara ministra ģenerāļa J. Baloža iniciatīvas un ar Ministru kabineta atbalstu, tika piešķirti līdzekļi maršruta labiekārtošanai. Tika izbūvēti pievedceļi Staburagam, nostiprināts Staburaga radze, ierīkoti soli, kāpnes uz Daugavu, atjaunoti tiltiņi uz Liepavotu un sakopta apkārtnē. Tāpat tika labiekārtoti satiksmes ceļi un piebrauktuves pie pārceltuvēm abos Daugavas krastos, gatavojoties Latvju zemnieku Pirmajiem Pļaujas svētkiem Koknesē.

Tūristu ērtībām tika uzcelta grandioza svētku estrāde pie Liepavota, izvietoti kilometru stabi visā Daugavas krastā no Pļaviņām līdz Koknesei, kā arī uzstādītas norādes pie ievērojamākajām vietām. Finanšu ministrijas Jūrniecības departaments izbūvēja modernas laivu piestātnes Pļaviņās, Staburagā un

¹⁰ Kaudzīte, 1881

Koknesē, kā arī atpūtas nojumes ar kioskiem, kur tūristi varēja iegādāties atspirdzinājumus un skatu kartes. Nojumēs bija izvietotas arī tūristu informācijas vitrīnas ar maršruta plāniem un noderīgu informāciju. Visas nojumes tika nodotas Tūrisma biroja uzraudzībā.

Neraugoties uz zemo ūdens līmeni Daugavā, 1936.gada vasarā maršrutu apmeklēja vairāk nekā 5 500 tūristu, izmantojot gan liellaivas, gan motorlaivas. Bija vērojama arī aktīva ekskursantu auto satiksme. Tūristu apmetnēs tika reģistrēti 1 460 pārnakšņojumi. Valsts prezidents Dr. K. Ulmanis un kaprāļu ministrs ģen. Balodis apmeklēja jaunos labiekārtojumus un bija apmierināti ar paveikto. Nākotnē bija plānots uzlabot tūristu mītnes Koknesē, organizēt regulāru motorlaivu satiksmi starp Koknesi un Staburagu, kā arī piedāvāt lētākus laivu braucienus no Pļaviņām, lai maršruts kļūtu vēl pievilcīgāks.¹¹

Tūrisms Daugavas vidusdaļā.

1937.gads uzskatāms par Daugavas ūdenstūrisma zelta laikmetu virsotni. Laikrakstā Rīts publicēta informācija par pirmajām laivu slaloma sacensībām, kuras notiek pie Doles salas, lai gan publikācijā minēts, ka piemērotākā vieta šādām sacensībām ir pie Pļaviņām, bet “pagaidām, kamēr laivas neatbilst vēl visām prasībām un pašiem laivotājiem nav vajadzīgo piedzīvojumu, sacensības sarīkos mierīgākā ūdenī” minēts laikrakstā. Pirmajās sacensībās piedalījušās 30 laivas un paprāvs atbalstītāju pulciņš.¹²

Tai pašā 1937.gadā, mediji turpina aktīvi popularizēt smaiļošanas jeb kā tajā laikā dēvētu “kanu” sportu, pozicionējot to kā veselībai un fiziskajai kultūrai ārkārtīgi noderīgu. Te citāts, kurā ietverta virkne būtisku atslēgas vārdu, lai ūdenssports attīstītos. ”Ņemot vērā to, ka par mūsu lietu sāk rūpēties pirmais smailīšu braucējs Latvijā, ministru prezidenta biedrs Skujenieka kungs, tad mēs ne tikai ceram, bet arī esam pārliecināti, ka mūsu lieta ies uz priekšu. Arī viņš skolas gados pats būvējis smailīti un savu pirmo - vikingu braucieni bija uzsācis, pa Daugavu uz augšu pāri Ķegumam. Jo sevišķi mēs esam priecīgi dzirdot, ka mūsu iemīļotais Valsts Vadonis ir devis norādījumu veicināt ūdens sporta nozares. Tamdēļ neskumstiet vairs, jaunieši — varat būt droši, ka tiešām kas tiks darīts.”¹³

Hronikās atrodams kāds 1937.gada kāds Madonas, Rēzeknes un Pļaviņu pasta nodaļu darbinieku kolektīva laivu brauciena apraksts maršrutā Pļaviņas-Koknese. Reģionālās biedrības rīkoja organizētus laivu braucienus, kas liecina par pieaugošu interesi par aktīvo atpūtu uz ūdens un Daugavas ainavisko skaistumu. "Daugava ar saviem krāšņiem dabas skatiem, klinšainiem krastiem, mūžīgi šalcošām krācēm

¹¹ Tūrisma apskats 1937.04.01

¹² Pirmās laivotāju slaloma sacīkstes Daugavā. Rīts 1937

¹³ Fiziskā Kultūra un Sports, Nr.4 (01.08.1937)

un teiksmainām vietām aizvien valdzina dabas mīļotājus" precīzi atspoguļo tā laika ceļotāju sajūsmu par upes dabas bagātībām un tās pievilcību tūristiem. Šie braucieni ne tikai sniedza estētisku baudījumu, bet arī veicināja reģiona kultūrvēsturiskā mantojuma izzināšanu, apmeklējot tādas vietas kā Jersikas pils atliekas, Sēlpils drupas un Kokneses pili.

Šajā laikā Daugavas ūdenstūrisms bija saistīts gan ar organizētām ekskursijām, gan individuāliem braucieniem, kas ļāva izbaudīt upes un tās apkārtnes daudzveidību. Ceļotāji apbrīvoja Bebru lejas stāvos klinšu krastus un straumi, kas plostniekiem bija bīstama, kā arī Oliņkalna ainaviskos skatus un vēsturiskos pieminekļus. Interesanti vērot, ka jau tolaik tika pievērsta uzmanība Daugavas krastu nostiprināšanas darbiem, kas liecina par rūpēm par upes vides saglabāšanu. Citāts "Bebruleja plostniekiem ir bīstama vieta un bieži vien te jāpiedzīvo kļūmīgi gadījumi, kad mazākās neuzmanības pēc, spēcīgā straume plostu izārda."

Daugavas ieleja no Stukmaņmuižas līdz Koknesei ainaviskuma ziņā tika pielīdzināta Reinas ielejai, pat pieminot, ka tas ir, iespējams, skaistākais apvidus visā Baltijā. 19.gs. beigu ceļvedī vācu valodā par Daugavas ieleju no Stukmaņmuižas līdz Koknesei, par apvidu starp Sēliju, Vidzemi un Latgali lasāms: "Reinas krastu skaistuma līdziniece – Daugavas ieleja. Iespējams, skaistākais apvidus visā Baltijā." (Ilsters un Štrenks, 1887) Līdzīgi 1900.gadā izdotajā ceļvedī vācu valodā (Löwis of Menar, 1900), kas veltīts Koknesei, iekļautas vairākas Sēlijas vietas, tostarp Staburags, Jaunjelgava u.c. Apvidus kopumā uzsvērts kā Livonijas Šveices (Siguldas) lielākais konkurents ainavas pievilcīguma ziņā. Staburags kā "Asaru klints": "Slavenais "Staburags", šis kaļķi saturošais klintsakmens, kurš mūžīgi lej asaras un audzina sev sūnu bārdu", iekļauts 1928.gadā iznākušajā kūrortu ceļvedī (Vadonis pa Latvijas kūrortiem, 1928) un daudzos izdevumos vēlāk. Tomēr līdz ar Sēlijas populārākās tūrisma vietas – Staburaga klints – applūdināšanu Pļaviņu HES (hidroelektrostacijas) celtniecības laikā 1965.gadā mainījās arī ceļošanai populārāko vietu sadalījums.

Vērtējot Latvijas 20.gs. sākuma medijos tiražētās raksturīgākās un pievilcīgākās lauku ainavas, nedaudz vairāk nekā pusē no pavisam 842 "Atpūtas" (1924–1940) numuros publicētajām bildēm bija redzama Vidzeme. Visvairāk fotogrāfiju uzņemtas Daugavas ielejā (Kokneses pilsdrupas, Ķeguma HES, Pērses ūdenskritums, Daugavas Staburags u.c.), tad Gaujas ielejas dažādi posmi, sākot no Piebalgas līdz Daugavas – Gaujas kanālam lejtecē (visvairāk – Gauja Siguldas apkārtņē), vēl arī Gaiziņkalna apkārtnē, Vidzemes jūrmala, Vecpiebalgas apkārtnē, nedaudz Amatas upes ieleja, Salacas upes ieleja un Baldone.¹⁴

¹⁴ Tūrisms Latvijā cauri gadsimtiem

3.2. Daugavas kā resursa galveno lietotāju raksturojums, veiktie ieguldījumi un esošie ierobežojumi

Daugavas savienība.

2012.gadā Jēkabpils TIC sadarbībā ar biedrību “Daugavas savienība” un citiem sadarbības partneriem iesaistījās projekta “Daugavas ūdensceļš” īstenošanā, uzstādot informatīvos standus Daugavas krastos. Līdz 2009.gadam tika veidoti tūrisma materiāli Jēkabpils rajona robežās, bet pēc 2009.gada, kad tika izveidoti novadi, Jēkabpils pilsēta un novadi tiek pārstāvēti atsevišķi. 2020.gadā Jēkabpils TIC tika likvidēts un izveidota biedrība “Jēkabpils rezidence”, kas veic TIC funkciju.¹⁵

Projekts “Daugav’ Abas Malas”.

Projekts “Daugav’ Abas Malas” tika īstenots no 2018.gada jūlija līdz 2019.gada maijam, vadošais partneris – biedrība “Zied Zeme”. Tas aptvēra plašu Daugavas baseinu, sadarbojoties ar 21 pašvaldību, un fokusējās uz ūdenstūrisma potenciāla izpēti un attīstību abos upes krastos. Norisinājās ekspedīcija visā Latvijā teritorijā esošās Daugavas garumā ar mērķi izpētīt un marķēt laivošanas maršrutus – rezultātā tapusi interaktīva ūdensceļa karte ar GPS marķieriem un apskates objektu attēliem, drošības novērtējums, grafiskā identitāte pieturvietām un priekšlikumi normatīvo aktu pilnveidei.

Projekts ietvēra sabiedriskās diskusijas un fokusa grupas par Daugavas baseina attīstību, kuru rezultāti apkopoti publiskā pētījumā. Identificēti attīstības virzītāji, šķēršļi un sniegti ieteikumi ūdensmalu attīstībai. Galvenais projekta mērķis bija veicināt Daugavas ekonomisko un tūrisma potenciālu, risinot koordinācijas trūkumu ūdenstūrisma attīstībā, uzlabojot upes pieejamību un radot vienotu informatīvo telpu pašvaldībām un tūristiem. Projekta rezultāti (karte, video, drošības risinājumi) centās uzlabot Daugavas ūdenstūrisma pieejamību, redzamību un plānošanu, radot pamatu ilgtspējīgai un koordinētai tūrisma attīstībai gar upes abiem krastiem. Uz stratēģijas izstrādes brīdi karte nebija pieejama un neizdevās.

Projekta gaitā tika radīts Daugavas tūrisma infrastruktūras komunikācijas zīme “Daugavas mezgli”. Jēkabpils novada teritorijā ir atrodamas divas “Daugavas mezglu” navigācijas zīmes: pie Rogāļu dižakmens un atpūtas vietas, laivu nomas “Daugmales”. Vēl bija plānots izvietot trešo uz lielās Ābeļu salas, bet plūdu draudu un apsaimniekošanas neskaidrību dēļ, tas nav noticis.¹⁶

¹⁵ Daugavas savienība. Pieejams: <https://www.daugavassavieniba.lv>

¹⁶ DaugavAbasMalas. Pieejams: <http://daugavabasmalas.lv>

Kraukļa klintis un Krustalīča klintis.

Biedrība Ziemeļvidzemes ģeoparks, popularizējot ģeoloģiju un ģeoloģiskos dabas veidojumus, 2022.gada par ģeovietu tika izvēlētas Krustalīča un Kraukļa klintis pie Daugavas pievēršot līdz šim nepieredzētu uzmanību Daugavas . Klintis stiepjas vairāk kā kilometru garos posmos abos upes krastos – gan Vidzemes pusē, gan Sēlijā. Daugavā šajā posmā ir Pļaviņu HES ūdenskrātuves uzpludinājums un bijušā, līdz 40 m dziļā, kanjona klintis šobrīd ietver upi kā nepieejamas 2-4 m augstas sienas. Vertikālās kraujas ir šodienas Latvijas ainavai neparastas un izcili ainaviskas. Tomēr aplūkojamas gandrīz tikai no upes puses – vai nu braucot ar laivu, vai ziemā - no ūdenskrātuves ledus. Vidzemes pusē dolomīta klintis var aplūkot arī Klintaines applūdušajos karjeros.

Klintis veido no senās devona jūras nogulumiem veidojušies ieži - gan plātņaini, gan kavernozi dolomīti, kas ietver fosilās atliekas un interesantus minerālus veidojumus. Ģeoloģijā Daugavas posma klintis ir nozīmīgas kā augšējā devona Daugavas svītas īpaši raksturīgu iežu atsegumi (stratotips), arī kā slāņu tektoniskas deformācijas vieta (Krustalīča fleksūra).

Dabas skaitīšanas gaitā dolomīta klintis ir uzskatītas kā Eiropas savienības īpaši aizsargājamas dzīvotnes – karbonātiski pamatiežu atsegumi, kur joprojām sastopamas retās mūru un plūksnu sīkpapardes un citi klinšu augi.¹⁷

Plosti un motorizētie tūristu transportlīdzekļi.

Daugavas upe piedāvā dažādas iespējas gan mierīgiem plostu braucieniem, gan motorizētiem ūdens izbraucieniem, kas ļauj izbaudīt dabas ainavas un kultūrvēsturiskos objektus. Pieprasītākie ir tradicionālie plostu izbraucieni Daugavas lokos, kur tiek piedāvāti vairāku stundu braucieni ar koka plostiem, kas piemēroti ģimenēm un grupām līdz 12 cilvēkiem. Plosti bieži ir aprīkoti ar lapeni, galdiem, soliem un pat bērnu stūrīti, nodrošinot pilnvērtīgu rekreācijas pieredzi. Pieejami arī individuāli pielāgojami plosti ar iespēju uzstādīt teltis vai grilu.

Motorizētie ūdenstransporta piedāvājumi ietver kuģīšus un tematiskas laivas. Pie Kokneses iespējams doties izbraucienā ar seno vikingu laivu “Nameisis”, kas uzņem līdz 19 pasažieriem un kursē maršrutā starp Kokneses pilsdrupām un Likteņdārzu. Brauciena laikā tiek stāstīts par vietējo vēsturi un leģendām, kas papildina pieredzi ar izzinošu saturu. Tā ir autentiska iespēja piedzīvot senatnes noskaņu mūsdienīgā interpretācijā.

Papildus piedāvājumi ietver arī izbraucienus ar kuģīšiem citos Daugavas posmos, piemēram, Daugavpilī darbojas kuģītis “Dinaburga”, kas pielāgojams individuāliem pasūtījumiem. Kopumā

¹⁷ Latvijas 2022. gada Ģeovieta - Krustalīča un Kraukļa klintis pie Daugavas. Pieejams: <https://eztf.lu.lv/par-mums/zinas/zina/t/69713/>

Daugavas ūdenstūrisms kļūst arvien daudzveidīgāks un iekļauj gan vēsturiskas rekonstrukcijas, gan modernus atpūtas formātus, piemērotus dažādām mērķauditorijām – no ģimenēm līdz piedzīvojumu meklētājiem.

Daugavas sociālā un kultūras nozīme.

Daugava, zvēru izraktā, debesu piepildītā,
Daugava melnā vakarā un jauna likteņa rītā,
Daugava gabalos sacirstā, upe ar betona rētām,
Daugava cilvēku aizbērtā, atmiņu nogremdētā.

Daugava zvaigžņu sudrabā, pārdota dālderu zeltā
Daugava mālos izlietā, dvēsele nesasmeltā
Daugava, daudзреiz nodotā, Daugava aizstāvētā
Daugava Dievam debesīs mūžīgi iezīmētā.

/I.Zandere/

Daugavas ainava ir iekļauta Latvijas kultūras kanonā, norādot, Daugava un tās senieleja ir viens no varenākajiem un iespaidīgākajiem dabas veidojumiem Latvijas teritorijā. Tāda ir arī Daugavas ainava – unikālie Daugavas loki, plašā Daugavas delta, gleznainie skati uz senielejas terasēm un tās stāvajām nogāzēm, upes krācēm vai tās lēno un mierīgo plūdumu un ielejas mežainajiem krastiem. Taču arī teritoriāli Daugava ir viens no nozīmīgākajiem dabas veidojumiem, spēlējot svarīgu lomu Latvijas teritorijas vēsturiskajā un politiskajā ģeogrāfijā. Daugava ir ilgstoši kalpojusi kā robežupe Latvijas teritorijas politiskajā kartē, kā koridors tirdzniecībai un iekarojumiem, kā izšķirošu cīņu un nocietinājumu vieta, kā Trešās Atmodas ikona. Šie vēsturiski ģeogrāfiskie aspekti Daugavai ir piešķīruši daudznozīmīgo un spēcīgo Likteņupes simbolu.

Daugavas kultūrainava ir vienlīdz varena kā tās dabas mantojums – apdzīvojot upes krastus, pārvietojoties pa to, savaldot to, ir veidojušās Daugavas cilvēka darbu ainavas – senās apmetnes, pilskalni, viensētas un ciemi, pils un nocietinājumi, tilti un aizsargdambji. Daugavas krastos atrodas unikālas kultūrainavas un nacionālās identitātes vērtības – Daugavpils cietoksnis, Kokneses pilsdrupas, Meinarda sala, Nāves sala, Vecrīgas siluets ir tikai dažas no tām. Daugava ir bagāta ar daudzveidīgām un tālām skatu ainavām, kuras no pieguļošiem ceļiem, tiltiem, dambjiem, pilskalnu virsotnēm un pamatkrastu kraujām var vērot visā tās garumā.

Daugavu savos darbos ir apcerējuši daudzi Latvijai nozīmīgi rakstnieki – Rainis, Andrejs Pumpurs, Auseklis, Alunāns, Aleksandrs Grīns, Valdis, Aleksandrs Čaks, Ojārs Vācietis, Vizma Belševica, Regīna Ezera un daudzi citi. Dzīve pie Daugavas ir atspoguļota daudzās dokumentālās un mākslas filmās, piemēram, Aleksandra Rusteiķa “Daugava” (1934), Leonīda Leimaņa “Daugava” (1953), Laimoņa Gaigala “Daugavas leģenda” (1966), Aivara Freimaņa “Ābols upē” (1974), Pētera Krilova “Starp debesīm un zemi – Augšdaugava” (1994). Mārtiņa Brauna mūzika dziesmai “Saule, Pērkons, Daugava” no Raiņa poēmas “Daugava” ir kļuvusi par latviešu kultūras klasiku, kas vieno lielo Dziesmu svētku kopkori.¹⁸

Vēsturnieks un arheologs Juris Urtāns akcentē robežu jautājumu saistībā ar sēļu identitātes diskusiju: “No arheoloģijas ir vēl viena tāda dīvaina lieta. Sēļi netiek minēti agrajos dokumentos [...] Latgaļi visur tiek minēti, sēļi ne. Tad jautājums — kāpēc viņi netiek minēti? Viens skaidrojums ir tāds, ka viņi ir tik ļoti līdzīgi latgaļiem, dzīvo Daugavas tanī pusē, ka viņi netiek nodalīti par atsevišķu etnisku grupējumu”. J. Urtāns turpina: “Arī baltvācu laikā, 19. gs. beigās, tad jau sēļus nesauca tādā nozīmē par sēļiem, bet par Daugavas kreisā krasta latgaļiem.” (Urtāns, intervija, 2023).¹⁹ Daugavas lomu Sēlijas teritorijas robežu kontekstā akcentē arī akadēmiķis Stradiņš, minot, ka no vienas puses, Sēlija ir reģions pie Daugavas, bet no otras — Daugavas kā ūdens ceļu faktors nav veicinājis zemesceļu infrastruktūras attīstību (Stradiņš, 2006:8).

Analizējot Sēlijas kā potenciāla reģiona attīstību, Sēlijas un sēļu identificēšanas problemātika atklājas ne tikai zināmajos sociālās iekļaušanas un nodalīšanas diskursos, bet gan drīzāk dominē emocionāli piesātinātos vietas identitātes naratīvos par *sēliskās* identitātes izpausmēm. Šai kontekstā Daugavai ir piešķirta stratēģiska nozīme, tā iezīmē Sēlijas un Latgales kultūrvēsturisko reģionu robežas, un “vienlaikus šķērsojumu trūkums iezīmē robežu arī identitātē, jo izsenis iztrūkst sasaiste starp cilvēkiem abās upes pusēs, kas mazāk attiecas uz Daugavpils pilsētu”.²⁰

Sēlijas kultūrainavas raksturojums ir cieši saistīts ar vietas izjūtu, galvenokārt ar vizuālu dabas ainavu, un atšķirībā no reģiona kā teritoriālas vienības ir saistīta ar daudz dziļākām izjūtām, kas caurvij noteiktas ģimenes tradīcijas un dzīvesveidu, atmiņas un ir pamatā cilvēka un vietas attiecību veidošanās procesam. Sēlijas ainavas morfoloģijā dominē formas kā reljefs, pakalni, protams, teritorijas robežupe — Daugava. Sēlijas kultūrainava nav iedomājama bez Daugavas, kas nosaka Sēlijas teritorijas robežas, vienlaikus nošķir sēļus no citiem etnosiem un arī teritorijas iekšienē tos savieno. Vienlaikus teritorija ir

¹⁸ Daugavas ainava. Pieejams: <https://kulturaskanons.lv/archive/daugavas-ainava>

¹⁹ Ozoliņš L., promocijas darbs “Nemateriālā kultūras mantojuma kopienu loma vietas identitātes konstruēšanā un reprezentēšanā. Sēlijas vēsturiskās zemes gadījums”. 2024.

²⁰ Daugavpils valstspilsētas un Augšdaugavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030. gadam

viens no kolektīvās identitātes elementiem, līdzīgi kā valoda un kultūras mantojums. Teritorija kā kopēja atrašanās vieta, kuru nosaka robežas, ir kaut kas tāds, kas ir taustāma un stabila vērtība, kuru var objektīvi pierādīt – *“Sēlija ir tikai Sēlija, un nekāda ne Zemgale, par Latgali tur vispār skaidrs, jo Latgale ir otrs krasts Daugavai, ūdens šķirtne ļoti labi nodala, bet nekad ne Zemgale”* (3.1.131). Daugavas nozīme ir jūtama arī nemateriālā kultūras mantojuma kopienas dalībnieku identitātes un piederības izjūtas veidošanā.

Zīmīgi, ka respondentu stāstījumā ir atsauces uz skaņas reprezentāciju, izaicinājumu pārvarēšanu, kas sēļiem ir saistoša — *“Un Daugava! Bez tās jau nekas nenotiek. Un Daugava! Un tāpēc jau mēs to savu grupu arī nosaucām par “Krāce”, jo Daugavas krāces... Tās ir, protams, kaut kas tāds, kas skan. Visa tā krāču pārvarēšana ar tiem plostiem, plostošana, visādas lietas, ko es tagad varētu nosaukt. Bet bez Daugavas Sēlija nav iedomājama un sēļi nav iedomājami. Jo tas ir gan, kas šķir, kas savieno. Jo te ir bijušas atšķirīgas valstis, bet tomēr tie cilvēki kaut kā tos kontaktus savā veidā ir veidojuši”* (3.2.45).²¹

Sēlijas kultūrainavas piederības izjūtas individuāli subjektīvas refleksijas saistās ar Daugavas aizsprostu būvniecību, Daugavas HES celtniecības laiku 20. gs. 60.–70.gadu vidum. Naratīvi par zudušo Daugavas ainavu nav dominanti, taču spilgti atspoguļo iedomātās ainavas nozīmīgumu mūsdienās.

Vides faktoru un klimata pārmaiņu izaicinājumi, to ietekmes analīze uz ūdens tūrismu.

Atbilstoši Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra (turpmāk tekstā – LVĢMC) sākotnējam plūdu riska novērtējumam 2019. – 2024.gadam Jēkabpils ir noteikta kā nacionālas nozīmes plūdu riska teritorija. Jēkabpils pilsētā, lai mazinātu plūdu riska varbūtību, ir realizēts projekts “Jēkabpils aizsargdambja rekonstrukcija”, kura ietvaros tika veikta Daugavas aizsargdambja rekonstrukcija un labiekārtošana.

Pēdējo gadu laikā plūdi ir reģistrēti arī Dignājas pagastā, Ābeļu pagastā, Vīpes pagastā un Salas pagastā. Dignājas pagastā notikusi ceļa posma applūšana, tika skartas arī vairākas dzīvojamās mājas. Pārējos gadījumos plūdi ir skāruši lauksaimniecībā izmantojamās zemes, kā arī mazapdzīvotas teritorijas (vasarnīcas).²²

²¹ Ozoliņš L., promocijas darbs “Nemateriālā kultūras mantojuma kopienu loma vietas identitātes konstruēšanā un reprezentēšanā. Sēlijas vēsturiskās zemes gadījums”. 2024.

²² Jēkabpils novada attīstības programma 2021.-2027.gadam

3.3. Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības analīze esošajā Jēkabpils novada teritorijā

Apkopotā tūrisma statistika Jēkabpils pilsētai un Jēkabpils novadam 2023.gadā:

- **Izmitināšanas vietu skaits (gada beigās):** 6 (pilsēta) + 11 (novads) = **17**.
- **Numuru skaits (gada beigās):** 91 (pilsēta) + 127 (novads) = **218**.
- **Gultasvietu skaits (gada beigās):** 201 (pilsēta) + 310 (novads) = **511**.
- **Apkalpoto personu skaits:** 6 756 (pilsēta) + 9 307 (novads) = **16 063**.
- **Tai skaitā ārvalstu viesi:** 743 (pilsēta) + 766 (novads) = **1 509**.
- **Pavadītās nakts:** 16 702 (pilsēta) + 21 195 (novads) = **37 897**.
- **Ārvalstu viesu pavadītās nakts:** 1 532 (pilsēta) + 1 555 (novads) = **3 087**.

Jēkabpils novadā tūrisma aktivitāte pēdējos gados ir augusi. Piemēram, Jēkabpils novada TIC dati rāda, ka apkalpoto klientu skaits strauji pieauga: 2022.gadā TIC apkalpoja kopumā 623 klientus, 2023.gadā – 1 858, bet 2024. gadā jau 3 529 klientus. Šo skaitļu izmaiņas atspoguļo gan vietējo, gan ārzemju ceļotāju interesi. Oficiālā statistika par apmeklētāju skaitu tūristu mītnēs (CSP datubāze) arī liecina par pieaugumu 2022.–2024.gados. Vispārējā tendence – gadiem ejot, viesu skaits naktsmītnēs pieaug, atgriežoties tuvu iepriekšējai līmenim pēc COVID-19 ierobežojumiem.

Ūdenstūrisma potenciāla izvērtējums Jēkabpils novadā (balstīts uz 2023.gada tūrisma pakalpojumu sniedzēju datiem). Jēkabpils novadā tūrisma uzņēmumu daudzveidība liecina par attīstītu, bet vēl pilnībā neizmantotu ūdenstūrisma potenciālu. Respondenti pārstāvēja dažādus tūrisma segmentus – naktsmītnes, ēdināšanas uzņēmumus, kultūras pasākumu vietas un citus tūrisma pakalpojumu sniedzējus. Analīze rāda, ka:

- **Ūdenstūrisma objekti netiek skaidri izdalīti**, taču vairākas norādes ļauj secināt, ka pieeja dabas resursiem un pasākumi dabā (konferences, svinības, pasākumi brīvā dabā) ir bieži minēti pakalpojumu kontekstā.
- **Apmeklētāju profils** ir plašs: dominē individuālie ceļotāji, domubiedru grupas, ģimenes ar bērniem, kā arī pasākumu dalībnieki. Tas norāda uz labu bāzi ūdenstūrisma attīstībai, īpaši, ja aktivitātes tiek piedāvātas kā daļa no lielākiem pasākumiem vai atpūtas programmām.
- **Ārvalstu tūristu klātbūtne ir epizodiska**, tomēr pieminētas tādas valstis kā Vācija, Zviedrija, Lielbritānija. Tas atklāj iespējamu interesi no Rietumeiropas tirgiem, kur ūdenstūrisms ir populārs.

- **2023.gada tendences** norāda uz stabilu vai pieaugošu vietējo apmeklētāju skaitu. Daži uzņēmumi atzīmējuši pieaugumu pasākumu dalībnieku skaitā un apmeklētāju aktivitāti brīvdienās.
- **Izaicinājumi** ietver informācijas trūkumu tūrisma objektos un nepieejamus infrastruktūras risinājumus (piemēram, nav info stendu pie dabas objektiem).
- **Attīstības ierosinājumi** vairākkārt min nepieciešamību pēc atpūtas vietām pie ūdeņiem, ģimenēm draudzīgas infrastruktūras un labākas informācijas pieejamības.

Naktsmītnes ilgums un viesu skaits tūrisma mītnēs.

Jēkabpils novadā 2022.–2024.gados viesu skaita rādītāji palielinājās. Lai gan precīzi vidējie nakšņošanas ilgumi tiek noteikti pēc visu nakšņošanas ilguma summas dalījuma ar viesu skaitu, prakse rāda, ka latviešu tūristi nakšņo vidēji 2–3 nakts, savukārt, ārvalstnieki nedaudz īsāk. Galvenā daļa apmeklētāju ir vietējie (savi) viesi. Piemēram, TIC apkopotie dati 2024.gadā rāda, ka no 3 529 klientiem 3 105 bija Latvijas iedzīvotāji, bet 424 (12 %) – ārvalstu viesi. Oficiālā statistika par viesu skaitu un nakšu skaitu (CSP datu tabulas) apstiprina, ka vietējie tūristi dominē un gada laikā nakšu skaits pieaug kopā ar apmeklējumu pieaugumu.

Apmeklētākie tūrisma objekti.

Jēkabpils novadā iecienītākie tūrisma objekti pārsvarā ir vēsturiskas celtnes un dabas parki. Saskaņā ar Jēkabpils TIC apkopotajiem datiem 2024.gadā visvairāk apmeklēta bija Krustpils pils un Jēkabpils Vēstures muzejs (~37 tūkst. apmeklējumu), to skatu tornis “Kristakrūgs” (~22 tūkst.) un Mākslas galerija “Mans’s” (~27 tūkst.). Bieži apmeklēta arī brīvdabas nodaļa “Sēļu sēta” Jēkabpils Vēstures muzejā (~12,4 tūkst.) un Laukezera dabas parks (~12 tūkst.).

Sezonālās tendences.

Jēkabpils novadā tūristu plūsma ir sezonāla, galvenokārt, sakrīt ar Latvijas vasaras tūrisma sezonu. Visaktīvākais laiks ir vasarā – īpaši jūlijā un augustā. TIC un novada mediju ziņojumi norāda, ka “visas vasaras garumā” novadā tika uzņemtas lielākās tūristu plūsmas. Pieplūdumu vasarā veicina gan siltais laiks, gan brīvdabas un vēsturiskie objekti (parki, pili, muzeji) un dažādi vasaras pasākumi. Rudenī un ziemā tūrisma aktivitāte samazinās. Šo sezonālo tendenci apliecina arī pieaugums vasaras mēnešos (jūlijā – augustā) un kritums vēsākos mēnešos, ko ierobežo laika apstākļi.

Vietējie un ārvalstu tūristi.

Jēkabpils novadā lielākoties ierodas Latvijas iedzīvotāji, savukārt ārvalstu tūristu īpatsvars ir neliels. TIC dati rāda, ka 2024.gadā ārzemju klienti veidoja tikai 12% no visiem centram apkalpotajiem viesiem. Tūrisma objektu apmeklētāju aptauja pauž vēl zemāku ārvalstu īpatsvaru – ap 4%. Galvenie ārvalstu tirgi ir kaimiņvalstis un tuvākās Eiropas valstis: visbiežāk apmeklētāji ierodas no Lietuvas, Igaunijas, Polijas, Vācijas un Somijas. Tādējādi vietējie tūristi (latvieši) veido pārsvaru apmeklētāju skaitā, un ārzemnieku skaits pakāpeniski pieaug, bet joprojām ir neliels daļēji reģionālās ceļojumu izvēles dēļ.

Daugavas nospiedumi digitālajos navigācijas, mārketinga un pārdošanas kanālos.

Pirmkārt, tika apskatīts vai izvēlētās naktsmītnes savos interneta medijos vai pastarpināti sevi vai savus pakalpojumus saista ar Daugavu. Vairākas no naktsmītnēm savos oficiālajos aprakstos – mājaslapās, tūrisma portālos un citos kanālos – skaidri uzsver savu atrašanos pie Daugavas. Daugavkrasti viesnīca norāda, ka tā atrodas “pāris metrus no Daugavas” un piedāvā skatu uz upi, savukārt Central Riverside Apartments aprakstos un viesu atsauksmēs uzsvērts skats uz upi un makšķerēšanas iespējas. RŪMĪ Hotel tiek pieminēts vietnē visit.jekabpils.lv kā naktsmītne “netālu no Daugavas”. Arī Sprīdīšu mājaslapas vēsturiskajā aprakstā Daugava tiek detalizēti aprakstīta kā nozīmīgs elements vietas vēsturē – minēts gan senais upes tecējums, gan tās ietekme uz krasta eroziju un seno pilsdrupu ainavu.

Savukārt Hotel Luiize un Atpūtas vieta Hercogi savos publiskajos aprakstos (mājaslapās, Google Maps, Facebook u.c.) Daugavu nemin. Lai arī tām iespējams ir ģeogrāfiska tuvība upei, šī īpašība nav izmantota kā priekšrocība viņu komunikācijā ar apmeklētājiem. Rezumējot, četras no sešām vietām – Daugavkrasti viesnīca, Central Riverside Apartments, RŪMĪ Hotel un Sprīdīši – savos aprakstos piemin Daugavu kā būtisku ainavisku vai vēsturisku iezīmi.

Vairākas no analizētajām naktsmītnēm internetā tiek saistītas ar tūrisma un aktīvās atpūtas pakalpojumiem. Piemēram, Atpūtas vieta "Hercogi" piedāvā laivu nomu, grilēšanas iespējas un kublu pie Daugavas, veicinot dabas baudīšanu pie ūdens. Central Riverside Apartments Jēkabpilī nodrošina makšķerēšanas iespējas un velosipēdu nomu, savukārt biedrība "Ūsiņš" piesaista ar izbraucieniem zirga mugurā, kas papildina dabas tūrisma pieredzi. Pārējās naktsmītnes, piemēram, "Rūmī hotel", "Luīze", "Hercogs Jēkabs" un Daugavkrasti viesnīca, tieši netiek pozicionētas kā aktīvās atpūtas centri, taču to atrašanās pie Daugavas var netieši mudināt viesus uz pārgājieniem vai ūdens tuvumā balstītām aktivitātēm.

Analizējot klientu atsauksmes no dažādām platformām par sešām naktsmītnēm, redzams, ka Daugavas tuvums tiek pieminēts ar mainīgu biežumu. Booking.com dati rāda, ka Daugavkrasti viesnīca (9,6%) un Central Riverside Apartments (6,2%) saņēmušas salīdzinoši daudz komentāru, kuros Daugava pieminēta kā būtisks faktors. Šie skaitļi liecina, ka klienti novērtē atrašanās vietu pie upes, īpaši vietās, kur skats uz Daugavu ir tiešs un viegli pieejams.

Google Maps atsauksmēs šī tendence ir mazāk izteikta – tikai “Atpūtas vieta Hercogi” uzrāda augstāku Daugavas pieminēšanas īpatsvaru (8,3%), bet pārējās vietās tas nepārsniedz 5%. Tikmēr Tripadvisor komentāri ir ierobežoti, bet uzrāda augstāku proporciju: piemēram, “Rūmī hotel” un Central Riverside Apartments saņēmušas attiecīgi 20% un 33,3% atsauksmju ar atsauci uz Daugavu, kas varētu liecināt par ārvalstu viesu lielāku jūtību pret apkārtējās vides ainaviskumu.

Citāti papildina šo statistiku ar emocionāliem akcentiem. “Hercogs Jēkabs” viesis apraksta vietu kā “Fantastiski skaista atpūtas vieta”, kur “Saimniece parādīja laipnību, uzreiz bija sajūta, ka esmu Latvijā,” norādot uz kopējo pieredzes kvalitāti, tostarp dabas tuvumu. Savukārt “Luīze” viesis piemin “Vakara pastaiga pa Daugavmalu” kas apliecina, ka arī klusāka, personiska mijiedarbība ar vidi var būt nozīmīga daļa no viesu pieredzes. Šie piemēri parāda, ka Daugava kalpo ne tikai kā vizuāla vērtība, bet arī kā emocionāls un kultūras elements, kas veicina pozitīvu uztveri.

Jēkabpils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2021.–2035.gadam analīze.

Tūrisma un viesmīlības attīstības potenciāls: Stratēģijā atzīts, ka Jēkabpils novada ekonomiskajā profilā nozīmīga loma ir tūrisma, atpūtas, kultūras, sporta un izklaides nozarēm, kas veicina interesi par pilsētu un reģionu. Uzsvērts, ka unikālā daba, ainavas un kultūrvēsturiskie objekti rada augstu viesmīlības nozares attīstības potenciālu un pozitīvi ietekmē citus sociālekonomiskos procesus novadā.

Ūdens resursu izmantošana rekreācijai: Stratēģija atbalsta ūdens resursu plašāku izmantošanu brīvā laika pavadīšanai un rekreācijai, tostarp ūdenssporta un atpūtas uz ūdens aktivitātēm. Teritorijas plānojumā paredzēts noteikt vietas, kur šādām aktivitātēm nepieciešamās infrastruktūras ierīkošana ir iespējama bez negatīvas ietekmes uz vidi. Tiek plānota arī publisko ūdeņu piekrastes teritoriju labiekārtošana.

Infrastruktūras attīstība tūrismam: Stratēģija paredz veicināt tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstību, tostarp labiekārtotu atpūtas vietu, pastaigu taku un rekreācijas objektu izveidi, kā arī velomaršrutu un informācijas pieejamības uzlabošanu. Tāpat plānots sekmēt sabiedriskās ēdināšanas, viesu māju, kempingu un citu tūrisma pakalpojumu attīstību visā novada teritorijā.

Sadarbība un mārketinga: Stratēģijā uzsvērtā nepieciešamība pēc sadarbības ar blakus esošajiem novadiem vienotu tūrisma pakalpojumu piedāvājumu izstrādē, tūrisma maršrutu, dabas taku un infrastruktūras attīstībā. Plānots iesaistīt novada tēlu tūrisma mārketinga aktivitātēs un veidot sadarbību ar tūrisma klasteriem.

Pilsētvides attīstība un ūdens resursi: Jēkabpils pilsētas attīstībā plānots uzlabot zaļo zonu labiekārtošanu un brīvā laika pavadīšanas iespējas, iespējami plašāk iesaistot ūdens resursu izmantošanu rekreācijas vajadzībām, tostarp ūdenssporta aktivitātēm. Tāpat paredzēta pilsētas centru ērtākas sasniedzamības uzlabošana, attīstot pārceltuves tipa pakalpojumu un izbūvējot otru tiltu pāri Daugavai.

3.4. Potenciāls un izaugsmes resurss

Vides ilgtspējas veicināšana. Daugavas piekrastes attīstība Jēkabpils novadā piedāvā plašu potenciālu vides ilgtspējas veicināšanai, īpaši, ja tiek saglabātas un atbildīgi izmantotas dabas bagātības – īpaši aizsargājamās teritorijas, ūdens ekosistēmas un ainaviskās vērtības. Stratēģijā uzsvērts, ka sabalansēta piekertes un ūdeņu izmantošana tūrisma un rekreācijas vajadzībām (piemēram, “lēnais tūrisms”, pārgājēju takas, mikro laivojumi) jāapvieno ar infrastruktūras attīstību, kas ir videi draudzīga – piemēram, laipas, sausās tualetes, informatīvie stendi un atkritumu šķirošanas punkti. Ilgtspēju papildina arī vietējo kopienu iesaiste, sabiedrības izglītošana par dabas vērtībām un vides pārvaldību.

Ņemot vērā Daugavas plūdu risku un klimata pārmaiņu ietekmi, būtiska ir aizsargdambju uzturēšana un dabisko ūdens aiztures teritoriju saglabāšana. Papildus tam svarīga ir sadarbība ar pētniekiem un starpinstitucionāla koordinācija, kas palīdzētu veidot uz datiem balstītu, ilgtspējīgu attīstības modeli. Balstoties uz citu valstu pieredzi, piemēram, Slovēnijā vai Skandināvijā, Daugava var kļūt par paraugu, kur vides aizsardzība, tūrisms un sabiedrības iesaiste veido harmonisku un noturīgu attīstību.

Ūdens kvalitāte, zivju ceļi. Daugavas ūdens kvalitātes uzlabošana ir būtisks priekšnosacījums ilgtspējīgai ūdenstūrisma un vides attīstībai Jēkabpils novadā. Ņemot vērā esošos piesārņojuma riskus un plūdu teritorijas, jāveic regulārs ūdens sastāva monitorings sadarbībā ar vides pētniecības institūcijām. Daugavas upē esošo notekūdeņu izlaides vietu ietekme jāsamazina, uzlabojot attīrīšanas iekārtu darbību, kā arī veicinot lauksaimniecības noteces kontroles pasākumus piegulošajās teritorijās. Sabiedrība jāiesaista ūdens kvalitātes novērošanā – piemēram, izmantojot digitālas ziņošanas platformas vai sabiedriskās ūdens monitoringa akcijas, kā tas veiksmīgi īstenots Somijā un Nīderlandē.

Vēl viens būtisks virziens ir zivju ceļu atjaunošana vai izveide pie hidroelektrostacijām un citām upes šķēršļu vietām, kas pašlaik bloķē migrējošo sugu kustību. Piemēram, Pļaviņu HES tuvumā var pētīt iespējas ierīkot zivju pārejas vai alternatīvus migrācijas koridorus, balstoties uz Ziemeļvalstu pieredzi, kur inovatīvi risinājumi apvieno inženiertehniskas un dabiskas struktūras. Šādi pasākumi ne vien uzlabo bioloģisko daudzveidību, bet arī var tikt izmantoti kā tūrisma objekti – piemēram, izzinošas takas vai skatu platformas pie zivju pārejām, kas veicina sabiedrības izpratni par ekosistēmu līdzsvaru.

Pārnovadu sadarbība un sadarbības tīkls. Daugavas upes attīstība Jēkabpils novadā nav īstenojama bez ciešas pārnovadu sadarbības, kas aptver gan praktisko tūrisma piedāvājumu veidošanu, gan vienotu zīmolvēdību, mārketingu un infrastruktūras plānošanu. Dokumentā uzsvērts, ka līdz šim sadarbība starp Daugavas piekrastes novadiem ir bijusi epizodiska un sadrumstalota. Būtu nepieciešams atjaunot un nostiprināt tādas sadarbības formātus kā “Daugavas savienība” vai paplašināt “Daugav’ Abas Malas” projekta rezultātus, veidojot kopīgu platformu ūdenstūrisma attīstībai, līdzīgi kā tas ieviests Igaunijā un Somijā gar piekrastes ūdensceļiem. Šāda tīkla pamatā jābūt vienotai komunikācijai, koordinētai investīciju piesaistei un sadarbības mehānismiem starp pašvaldībām, uzņēmējiem un NVO. Efektīva pārnovadu sadarbība ļautu attīstīt vienotus ūdens tūrisma maršrutus (piemēram, Daugavas posms no Jēkabpils līdz Koknesei vai Līvāniem), kopīgus pasākumus (svētki, laivu braucieni, sacensības) un tematiskus tūrisma produktus (piemēram, kultūrvēstures maršruts “Staburaga ēna” vai “Sēlijas salu stāsti”). Tāpat jāveido koordinēta infrastruktūra – vienotas norādes, atpūtas vietas un pakalpojumu kvalitātes standarti. Šāds tīkls ne tikai veicinātu ekonomisko attīstību reģionā, bet arī uzlabotu kopienu savstarpējo sadarbību un spētu piesaistīt lielākus nacionālus vai Eiropas Savienības fondu projektus.

Pētniecība un zinātne. Daugavas upes un piekrastes attīstība Jēkabpils novadā sniedz lielisku iespēju ciešai pētniecības un zinātnes integrācijai reģiona attīstībā. Upe un tās apkārtējā vide ir bagāta ar unikāliem ģeoloģiskiem, hidroloģiskiem, bioloģiskiem un kultūrvēsturiskiem resursiem, kas ir būtiski gan akadēmiskajai izpētei, gan sabiedrības izglītošanai. Stratēģijā uzsvērts, ka reģionā jau ir veikti nozīmīgi pētījumi, piemēram, par Kraukļa un Krustāļa klintīm, taču nepieciešams nostiprināt sadarbību ar universitātēm, piemēram, Latvijas Universitāti, Daugavpils Universitāti vai RTU, veidojot ilgtermiņa monitoringa, zinātnes tūrisma un vides izglītības programmas.

Pētniecību var savienot ar praktiskiem attīstības projektiem, piemēram, veidojot “dzīvo laboratoriju” (living lab) formātus, kur kopienas, studenti un zinātnieki sadarbojas reālās vides pārvaldības situācijās. Šādi piemēri sekmīgi darbojas Nīderlandē un Skandināvijā. Tāpat būtu vērtīgi izveidot digitālu datu bāzi par Daugavas bioloģisko un kultūras daudzveidību, kas kalpotu gan tūrisma plānotājiem, gan pētniekiem. Daugava var kļūt par starpdisciplināras izpētes centru, kas vieno vides

zinātni, vēsturi, kultūrģeogrāfiju un ainavu dizainu, veicinot inovācijas un zināšanu pārnesi uz sabiedrību.

Tūrisma potenciāls.

Ūdenssports. Makšķerēšana. Jēkabpils novada Daugavas posms piedāvā daudzveidīgas iespējas ūdenssporta un makšķerēšanas attīstībai, izmantojot gan pilsētvides infrastruktūru, gan dabiskos, mierīgos upes posmus un salu apkārtnes. Stratēģiski nozīmīgākās vietas – Zvejnieklīcis, Ābeļu salas, Dignāja, Jersika, Krustpils saliņa – var kļūt par aktīvās atpūtas un sporta mezgliem. Šajās vietās ieteicams izveidot labiekārtotas ūdenssporta zonas ar piekļuves vietām, laivu un SUP nomu, nelielām piestātnēm un aprīkotām atpūtas vietām. Papildu potenciāls ir sezonālām sacensībām – piemēram, smailīšu, airēšanas vai SUP maratoniem – ar iespēju sasaistīt tos ar Daugavas svētkiem vai citiem publiskiem pasākumiem.

Makšķerēšanai ir īpašs potenciāls visā Daugavas posmā, jo upe nodrošina gan mierīgas attekas, gan dziļākus posmus zivju daudzveidībai. Var izstrādāt “zivju maršrutus”, norādot labākās vietas spinningšanai, pludiņmakšķerēšanai vai ziemas makšķerēšanai, vienlaikus nodrošinot vides noteikumu skaidrošanu. Attīstāma sadarbība ar vietējiem makšķernieku klubiem un lauku tūrisma saimniecībām, kas var piedāvāt gida pakalpojumus, laivu nomu vai nakšņošanu ar “makšķernieka brokastīm”. Turklāt, lai piesaistītu plašāku auditoriju, iespējams rīkot tematiskus pasākumus kā “Makšķernieku diena pie Daugavas”, kas iekļauj arī ģimenēm draudzīgas aktivitātes. Visā posmā attīstība jābalsta uz ilgtspējīgu pieeju – ievērojot zvejas regulējumus, upes ekosistēmas līdzsvaru un vietējās sabiedrības iesaisti.

Viesmīlības kvalitātes veicināšana un ilgtspējas zīmes un apbalvojumi. Jēkabpils novadā viesmīlības kvalitātes veicināšanai un ilgtspējīga tūrisma zīmju vai apbalvojumu ieviešanai ir augsts potenciāls, jo aptaujās un SVID analīzē uzsvērtā nepieciešamība pēc tūrisma pakalpojumu kvalitātes uzlabošanas, īpaši pie Daugavas un ūdenstūrisma maršrutos. Pašlaik tūrisma piedāvājums ir nepietiekams un fragmentēts, tādēļ skaidri kvalitātes kritēriji un atpazīstamas zīmes varētu kļūt par motivējošu instrumentu pakalpojumu sniedzējiem, lai uzlabotu gan servisu, gan vides un kultūras ilgtspējas aspektus.

Vietējo kopienu un uzņēmēju iesaiste ir viens no reģiona tūrisma attīstības stūrakmeņiem, tāpēc apbalvojumu sistēma vai kvalitātes zīmes, piemēram, “Zaļais sertifikāts” vai īpaši radīta “Daugavas kvalitātes zīme”, var kļūt par nozīmīgu vietējā prestiža elementu. Tas motivētu uzņēmējus strādāt ar augstākiem standartiem un integrēt ilgtspējas principus, piemēram, ekoloģisku saimniekošanu, vietējo resursu izmantošanu un kultūras mantojuma saglabāšanu.

Šādas zīmes ne tikai celtu vietējo pakalpojumu līmeni, bet arī kalpotu kā efektīvs tūrisma mārketinga un koordinācijas instruments reģiona mērogā. Tās palīdzētu veidot vienotu, uzticamu tēlu potenciālajiem tūristiem Latvijā un ārvalstīs, radot uzticību un palielinot apmeklētāju plūsmu. Vienlaikus tas dotu iespēju pašvaldībai sistemātiski atbalstīt kvalitatīvus un ilgtspējīgus tūrisma projektus.

Sēlpils pilsdrupas un dolomīta klinšu atsegumi. Jau Pirms otrā pasaules kara Sēlpils pilsdrupas tika minētas kā viens no ievērojamākajiem Daugavas laivotāju apskates objektiem. Pašreiz tas ir neapsaimniekots un piegrūžots, taču 2022.gadā tika veikta objekta arhitektoniska izpēte un konstatēts, ka viduslaiku pilsdrupas ilgstoši pakļautas Daugavas ūdens līmeņa svārstībām un erozijai. Mūra paliekas izdrūp vai pakāpeniski ieskalojas Daugavā. Pilsdrupu saglabājušies apjomi laika apstākļu ietekmē turpina erodēt un šo procesu var apturēt tikai regulāra konservācija. Kā tas šajā dokumentā minēts iepriekš Sēlpils pilsdrupas, iespaidīgie dolomīta atsegumi, Zvejnieklīča rekreatīvā telpa un kultūrvēsturiski nozīmīgā apkārtnē veido vienu no nozīmīgākajiem apskatāmā Daugavas posma tūrisma objektu ansambļiem.

Pārrobežu sadarbība ar Lietuvu.

Sarunās ar uzņēmējiem atklājās, ka projekts “Rokiturās”, ko rīkoja Rokišķu tūrisma aģentūra, ka sadarbībai ar Lietuvu ir liels potenciāls. Visi uzrunātie uzņēmēji bija saskārušies ar šīs kampaņas dalībniekiem no Lietuvas. Ņemot vērā novietojumu, un to, ka Lietuvā ūdenstūrisma līmenis un popularitāte ir augstāka nekā Latvijā, Jēkabpils novadam ir nozīmīgs potenciāls attīstīt pārrobežu sadarbību ar Lietuvu, īpaši tūrisma un ūdenstūrisma jomā. Kopīgi maršruti iesaistot tuvumā esošās pilsētas, kā arī Sēlijas un Augštaitijas kultūrtelpām var veicināt dabas, kultūras un aktīvās atpūtas tūrisma integrāciju. Piemēram, iespējams veidot kopīgu laivošanas tīklu ar vienotām pietātnēm, nomas punktiem un marķētām pieturvietām. Tāpat sadarbības iespējas sniedzas uz kopīgiem mantojuma projektiem – pilskalnu, viensētu, kultūras objektu sasaisti tematiskos maršrutos, kā arī izglītojošiem un pieredzes apmaiņas pasākumiem abu valstu pierobežas kopienās.

Pārrobežu sadarbību iespējams attīstīt caur Interreg VI-A Latvia–Lithuania programmu 2021–2027, kas atbalsta tūrisma, vides, infrastruktūras un kultūras projektus. Papildu iespējas piedāvā LEADER sadarbības projekti un Zemgales plānošanas reģiona pārrobežu fondi. Potenciālie projekti var būt, piemēram, “Laivojot pāri robežām” (kopīgs laivošanas maršruts), “Kaimiņu stāsti” (vietējo skolu apmaiņa un dabas izziņa), “Robežas tirgus” (gadskārtēji tirgi un kultūras pasākumi) un “Kopīgā pietātnē” (vienota ūdenstūrisma infrastruktūra).

Daugavas salas un krāces.

Daugava Jēkabpils novadā ir dinamiska, ar 12 krācēm un straujtecēm, īpaši posmā no Līvāniem līdz Jēkabpilij. Te ir arī ainaviskas Daugavas saliņas un smilšainas peldvietas. Daugavas krācainākais posms ar spēcīgāko Latvijā Balto krāci un tālāk ar aptuveni 3,5km garajām Prižu krācēm atrodas aiz Jēkabpils robežas uz Rīgas pusi. Krāces šajā posmā visspilgtāk piedzīvojamās tieši vasaras mēnešos, kas uzskatāms par mazūdens periodu citās Latvijas upes, sniedzot Daugavai būtisku konkurētspējīgo priekšrocību būt straujai tad, kad citas upes savu straujumu zaudē. Aiz Prižu krācēm Daugava kļūst rāmāka. Sasniedzot Aizkraukles novada robežu, upe mainās. Tā pārtop Pļaviņu hidroelektrostacijas ūdenskrātuvē ar vidējo dziļumu 14,6 metri, un maksimālo - 48 metri. Ierastā straume beidzas un Daugava pārsteidz ar savu plašumu un ūdens varenību.

Pašreiz Jēkabpils novada tūrisma piedāvājumā ir ietverti maršruti, kas piemēroti aktīviem laivotājiem, kurus interesē garāki vienas vai vairāku dienu braucieni, kuru laikā var iepazīt interesantus dabas, kultūras un vēstures objektus.

Daugavas salu arhipelāgs visspilgtāk piedzīvojams posmā no Jēkabpils līdz Līvāniem. Daugavas posmā no Līvāniem līdz Zelķiem aptuveni 40 km garumā atrodas dažāda lieluma salas, tostarp Drēģu un Reiņa salas, kas veidojušās uzskalojumu rezultātā pēdējo septiņdesmit gadu laikā, Trepes saliņa aiz Klaukavas krācēm, Bungas sala ar dziļu iedobi tās tuvumā, Oša sala, kas nosaukta tās ošu dēļ, Fogta sala, kas reiz bijusi mežkunga Fogta īpašums ar kanālu, Ābeļu sala, kas ir apdzīvota un aptuveni 2 km gara, Ādamsona saliņa ar estrādi, kā arī Daugavsala (Stimbānu sala) ar Salas muižas ēkām un Sakas sala (Vidsala), no kuras cēlies Salas pagasta nosaukums un kur atrodas Salas muižas atsevišķas ēkas.

3.5. Stratēģijas mērķa grupas aptauju un klātienēs tikšanos datu analīze par Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības iespējām

Stratēģijas veidošanas darbnīcas tika organizētas, lai iesaistītu dažādas ieinteresētās puses Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības stratēģijas izstrādē. 2025.gada 20.martā notika darbnīca ar Jēkabpils novada uzņēmējiem, kur tika apspriesti viņu viedokļi un idejas par tūrisma potenciālu reģionā, tika analizēts un papildināts SVID, kā arī radīti priekšlikumi rīcībām. 2025.gada 23.aprīlī atpūtas vietā “Daugmales” notika tikšanās un diskusijas ar ūdenstūrisma uzņēmējiem, koncentrējoties uz specifiskām ūdenstūrisma attīstības iespējām un izaicinājumiem.

Turpinot stratēģijas izstrādes procesu, 2025.gada 24.aprīlī tika organizēta darbnīca ar Jēkabpils un Līvānu novadu uzņēmējiem, NVO pārstāvjiem, pašvaldību darbiniekiem un Daugavas piekrastes

iedzīvotājiem, lai nodrošinātu plašāku perspektīvu un sadarbību. Savukārt, 2025.gada 16.maijā notika tikšanās ar Aizkraukles novada tūrisma speciālistiem, lai apmainītos ar pieredzi un gūtu papildu ieskatu tūrisma attīstības jautājumos. Šīs darbnīcas bija būtiskas, lai iegūtu daudzpusīgu informāciju un veidotu visaptverošu un ilgtspējīgu tūrisma attīstības stratēģiju.

3.5.1. Jēkabpils novada iedzīvotāju aptauja par Daugavas upes un piekrastes ūdens tūrisma attīstības iespējām

Izstrādājot Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības stratēģiju, tika veiktas aptaujas ar dažādām mērķa grupām - Jēkabpils novada iedzīvotāji un tūrisma uzņēmēji, pakalpojumu sniedzēji. Aptauju rezultātā tika iegūts abu iesaistīto pušu redzējums par Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības esošo situāciju, potenciālu, risinājumiem, lai izvirzītu galvenos rīcības virzienus un veicinātu teritorijas infrastruktūras, uzņēmējdarbības, sabiedrības kopienas ilgtermiņa attīstību.

Jēkabpils novada iedzīvotāju aptaujā piedalījās 43 respondenti. Lielākā daļa respondentu jeb 27 (62,79%) par savām attiecībām ar Daugavu norādījuši, ka dzīvo Daugavas tiešā tuvumā vai viņiem ir īpašums tās krastā. 14 respondenti (32,56%) Daugavu raksturojuši kā nozīmīgu dabas objektu vai vietu atpūtai, nenorādot tiešu dzīvesvietas saikni. 2 respondenti (4,65%) snieguši citu veida atbildes, piemēram, norādot uz darba saistību ar Daugavu.

Attiecībā uz tūrisma pieauguma ietekmi uz respondentu ikdienas dzīvi un darbu, 17 respondenti (39,53%) pauduši pozitīvu viedokli, saskatot ekonomiskās un attīstības iespējas. 15 respondenti (34,88%) norādījuši uz neitrālu ietekmi vai nav pārliecināti par tās nozīmīgumu. 11 respondenti (25,58%) pauduši negatīvu viedokli, paužot bažas par infrastruktūras noslodzi, vides piesārņojumu un ikdienas dzīves traucējumiem. Iegūtie dati ir visai līdzīgi, līdz ar to, plānojot Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstību, ir jāņem vērā ne tikai ekonomiskais ieguvums un potenciālais tūristu skaita pieaugums, bet arī tā ietekmē radītā noslodze uz esošo teritoriju, Daugavas upes un piekrastes dabas resursu, vietējo iedzīvotāju dzīves paražām un vajadzībām.

Atbildes uz jautājumu par piemērotākajām un veiksmīgākajām tūrisma aktivitātēm Daugavai un tās apkārtnē bija ļoti daudzveidīgas, tāpēc tās apkopotas galvenajās kategorijās. Jāatzīmē, ka daudzi respondenti minējuši vairākus aktivitāšu veidus. Piemērotākās un veiksmīgākās tūrisma aktivitātes:

- **Dabas tūrisms (32 respondenti – 74,42%).** Dabas takas, izglītojoši pasākumi, pārgājieni, peldēšanas apmācības. Potenciāla iespēja veidot lokveida pastaigu tiltus Daugavas ainavas

baudīšanai, peldošās laipas vai strūklakas. Izzinoši laivu maršruti par Daugavas posmu ar krācēm. Tūrisma maršrutu piedāvājums vietējiem un ārvalstu makšķerniekiem.

- **Kultūrvēsturiskais tūrisms (18 respondenti – 41,86%).** Kultūrvēsturiskie objekti Daugavas krastos, vēsturisko vietu apmeklējumi, maršruti, gidētas ekskursijas.
- **Ūdens aktivitātes (15 respondenti – 34,88%).** Braukšana ar laivām, plostiem un katamarāniem. Ūdens tūrisma attīstība un maršrutu izveide. Pļaviņu ūdenskrātuve kā piemērota vieta sērfošanai un burāšanai. Ūdens atrakcijas ģimenēm ar bērniem un piedāvājums meditatīva, rekreācijas tūrisma cienītājiem - SUP joga, pontontipa pirtis.
- **Pasākumi un festivāli (10 respondenti – 23,26%).** Kultūras pasākumu norise sasaistē ar Daugavu - koncerti uz ūdens, laivās, uz plostā. Tematiski pasākumi - Neptūna diena, Līgo vakars uz ūdens, makšķerēšanas sacensības.
- **Relaksējoša atpūta (8 respondenti – 18,60%).** Labiekārtotas pludmales, atpūtas un pikniku vietas, skatu torņi, viesmīlības uzņēmumu plašāks piedāvājums gar Daugavu, apskates objekti, saimniecības. Labiekārtoti, droši stāvlaukumi. Promenādes izveide Jēkabpilī uz dambja.

Lai iegūtu informāciju stratēģijas rīcības plānam par attīstāmiem virzieniem, tika uzdots jautājums par galvenajiem šķēršļiem vai izaicinājumiem, kas pašlaik neļauj Daugavai Jēkabpils novadā kļūt par populāru tūrisma galamērķi. Arī šajā jautājumā atbildes bija daudzveidīgas, vairāki respondenti norādīja vairākus šķēršļus, galvenie tika apkopoti šādās kategorijās:

- **Nepietiekama infrastruktūra (35 respondenti – 81,40%).** Pietrūkst labiekārtotas pludmales, pietātņu, atpūtas vietas, labiekārtoti, piekļūstami automašīnu stāvlaukumi.
- **Informācijas un mārketinga par Daugavas piedāvātajām iespējām trūkums (20 respondenti – 46,51%).** Nepieciešama mērķtiecīgāka un efektīvāka Daugavas kā tūrisma galamērķa popularizēšana, informācijas pieejamība, daudzveidība.
- **Administratīvi un organizatoriski jautājumi (12 respondenti – 27,91%).** Sarežģīti dažādu aktivitāšu saskaņošanas procesi, ūdens transporta kontroles trūkums.
- **Dabas apstākļi (5 respondenti – 11,63%).** Izaicinājums ir upes straume, krastu stāvums, laikapstākļi dažādos gadalaikos.
- **Uzņēmēju iniciatīvas trūkums (4 respondenti – 9,30%).** Nepieciešami kvalitatīvi un daudzveidīgi tūrisma pakalpojumi, kas atbilstu dažādu tūristu vajadzībām un interesēm. Nepieciešama mērķtiecīgāka un ciešāka sadarbība starp visām iesaistītajām pusēm – pašvaldības vadība, speciālisti, uzņēmēji un tūrisma organizācijas.

Galvenie šķēršļi saistīti ar nepietiekamu infrastruktūru, informācijas trūkumu, sadarbības izaicinājumiem un nepieciešamību pēc mērķtiecīgākiem pasākumiem Daugavas kā tūrisma galamērķa attīstībai un popularizēšanai.

Veicinot sadarbības un dažādu iniciatīvu attīstīšanos, respondentiem tika jautāts, vai būtu ieinteresēti iesaistīties Jēkabpils novada Daugavas tūrisma vai citu ar Daugavu un tās apkārtni saistītu kopienas iniciatīvu plānošanā vai attīstībā. No visiem respondentiem 25 (58,14%) atbildēja apstiprinoši, paužot interesi par iesaistīšanos. 18 respondenti (41,86%) atbildēja noraidoši. Turpmākai saziņai ar ieinteresētajiem Jēkabpils novada iedzīvotājiem, savus kontaktus bija gatavi sniegt 20 respondenti (46,51%), kamēr 23 respondenti (53,49%) šo informāciju nesniedza.

Izstrādājot stratēģijas virzienu noturību un pēctecību, iegūtā informācija par Jēkabpils novada iedzīvotāju vēlmi iesaistīties Daugavas tūrisma vai citu ar Daugavu un tās apkārtni saistītu kopienas iniciatīvu plānošanā, attīstībā, ir izmantojama. Iegūto kontaktinformāciju var izmantot, lai veidotu konkrētas darba grupas un uzrunātu uz iniciatīvu vērstus novada iedzīvotājus.

3.5.2. Jēkabpils novada tūrisma pakalpojumu sniedzēju aptauja par Daugavas upes un piekrastes ūdens tūrisma attīstības iespējām

Aptaujā par Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības iespējām piedalījās 8 Jēkabpils novada tūrisma pakalpojumu sniedzēji, kas lielākoties savu darbību veic Daugavas apkārtnē. Puse no respondentiem nodarbojas ar izmitināšanas pakalpojumiem, 3 respondenti - ar ūdens sporta tūrismu, 2 respondenti piedāvā ekskursijas gida pavadībā, 1 respondents piedāvā ēdināšanas pakalpojumus, 1 respondents darbojas muzeja un novadpētniecības jomā un vēl 1 respondents piedāvā telšu vietas un zvejniecības pakalpojumus. Jāatzīmē, ka uz šo jautājumu respondentiem bija iespēja atzīmēt vairākas atbildes, līdz ar to Jēkabpils novada tūrisma uzņēmēji sniedz dažādus pakalpojumus vienlaicīgi.

Novērtējot respondentu pašreizējo kapacitāti, iegūtā informācija apkopota pa kategorijām:

- **Gultasvietu skaits** - pieejamas telšu, kemperu vietas, no 2 - 60 gultasvietām dažādās naktsmītnēs, kempinga mājiņas 15 personām.
- **Iznomājamā inventāra skaits** - 40 kajaki, 15 kanoe laivas, 16 tūrisma laivas, 1 zvejas laiva, 28 SUP dēļi.
- **Cits piedāvājums** - svinību telpa 100 personām.

Pēdējo 5 gadu laikā 75% no respondentiem ir veikuši investīcijas attīstībā un uzlabojumos, savukārt, 35% nav investējuši savos tūrisma pakalpojumos. Investīcijas lielākoties ir tikušas vērstas uz:

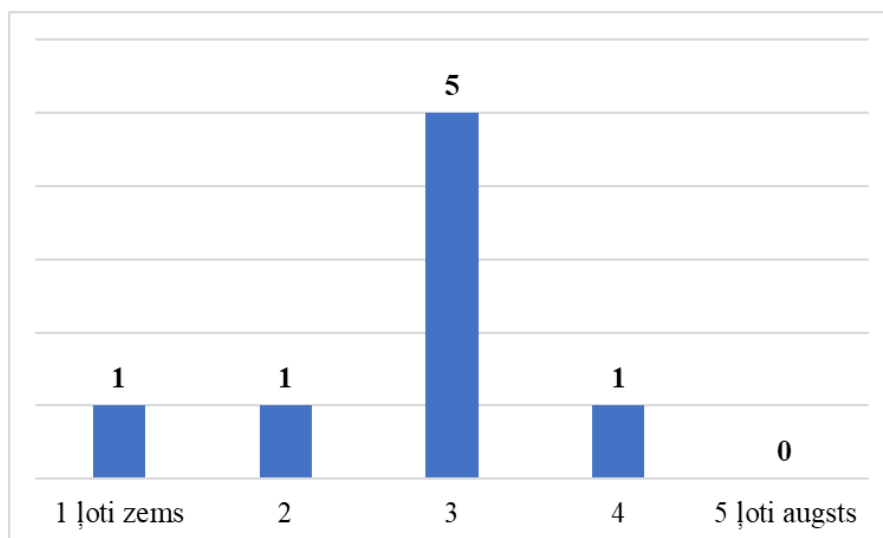
- **Investīcijas infrastruktūrā** – atpūtas vietu labiekārtošana laivotājiem - jaunas nojumes, lapenes, piknika vietas izveide, apgaismojuma uzstādīšana, naktsmītnes būvniecība, viesu nama attīstība.
- **Investīcijas inventāra papildināšanā** – laivu, SUP dēļu iegāde, cita aprīkojuma iegāde
- **Investīcijas esošā piedāvājuma papildināšanā** - Izveidotas jaunas un papildinātas jau esošās muzeja ekspozīcijas.
- **Pasākumu organizēšana ūdensmaršrutu popularizēšanai** - dabas triatlons, Kurstaliča klintis, ukraiņu civiliedzīvotāju iepazīstināšana ar Latvijas dabu, Eglonas upes posma attīrīšana no kokiem.

Respondenti minēja arī ieceres, kādas vēlas turpināt, piesaistot jaunas investīcijas un paplašinot tūrisma pakalpojumu. Apkopotās atbildes ir sasaistītas ar iepriekš analizētajiem Jēkabpils novada iedzīvotāju aptaujas datiem par piemērotākajām un veiksmīgākajām tūrisma aktivitātēm Daugavas upes un piekrastes teritorijā:

- **Kultūrvēsturiskais tūrisms.** Krustpils pils parka atjaunošana, 100 gadus vecas Sēļu saimnieku mājas pabeigšana.
- **Ūdens aktivitātes.** Inventāra iegāde laivošana pakalpojuma nodrošināšanai.
- **Relaksējoša atpūta.** Pirts izbūve un inventāra iegāde pirts pakalpojuma sniegšanai. Kempinga pie Daugavas izveide.

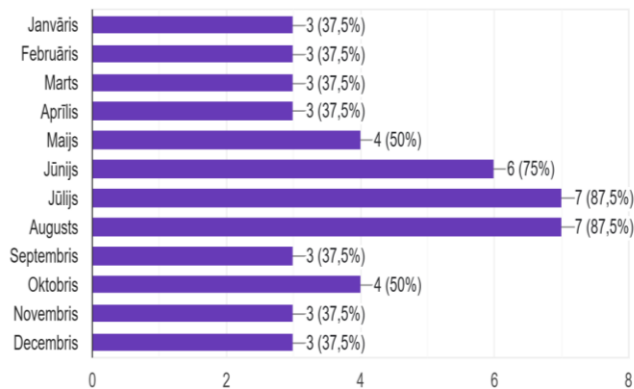
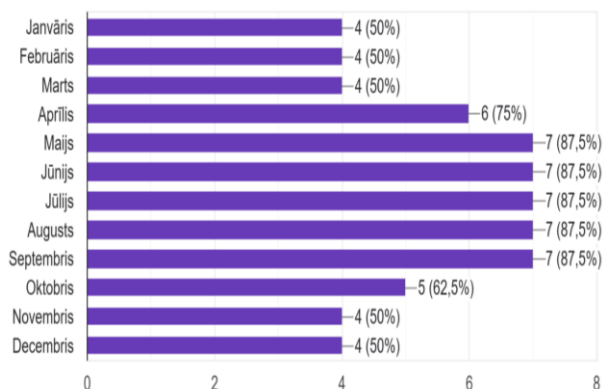
Kā lielāko izaicinājumu uzņēmējdarbībā 6 respondenti norādīja sezonalitāti. 4 respondenti minēja mārketinga trūkumu kopējā Daugavas upes un piekrastes tūrisma popularizēšanā. 2 respondenti norādīja dabas ietekmi (klimate, plūdi) un infrastruktūras trūkumu. Citi izaicinājumi tika minēti - konkurence, pieejamība, sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumu sniedzēju trūkums, zemā pieprasījuma pēc tūrisma pakalpojumiem sasaiste ar plānotajām investīcijām, sadarbības starp visām ieinteresētajām pusēm trūkums un Jēkabpils novada iedzīvotāju noraidošā attieksme.

Respondentiem tika uzdots novērtēt piecu atzīmju sistēmā, kur 1 - ļoti zems, 5 - ļoti augsts, vietējās pašvaldības sadarbības un atbalsta līmeni tūrisma veicināšanā Daugavas upes un piekrastes apkārtnē. Iegūtie dati attēloti 1.attēlā.

1.att. “Vietējās pašvaldības sadarbības un atbalsta līmeņa tūrisma veicināšanā Daugavas upes un piekrastes apkārtnē novērtējums (1 - ļoti zems, 5 - ļoti augsts)”

Lielākā daļa respondentu (5) norādīja, ka vietējās pašvaldības sadarbības un atbalsta līmenis ir vidējs, 1 respondents atzīmēja, ka tas ir ļoti zems, 1 - zems, un 1 - augsts. Netika atzīmēts, ka sadarbības līmenis būtu ļoti augsti novērtēts. Iegūtie dati sasaistē ar iepriekšminētajiem respondentu izaicinājumiem uzņēmējdarbības attīstībā, liecina, ka sadarbība un atbalsts tūrisma veicināšanā Daugavas upes un piekrastes apkārtnes attīstībā notiek, bet ir potenciāls to mērķtiecīgāk plānot, vērst uz rezultātu, pieaicinot dažādu ieinteresēto pušu pārstāvjus.

2.att. “Mēneši, kuros respondentiem ir vismaz viens klients nedēļā”

3.att. “Mēneši, kuros respondentiem ir vismaz viens klients dienā”

Sezonalitātes izaicinājums skaidrāk redzams 2.attēlā, kur tikai jūlijā un augustā visiem respondentiem ir vismaz viens klients katrā darba dienā, savukārt 3.attēls norāda, ka tikai 5 mēnešus gadā, visiem respondentiem ir vismaz viens klients nedēļā. Tikai 3 no 7 respondentiem spēj nodrošināt nepārtrauktu klientu apkalpošanu cauru gadu.

Lai uzlabotu Daugavas upes un piekrastes tūrismu, respondenti norādīja nepieciešamos infrastruktūras un tūrisma pakalpojumu uzlabojumus. Respondentiem bija iespēja atzīmēt vairākus atbilstošu variantus. Iegūtie dati sarindoti pēc atzīmēto atbilstošu biežuma.

- Norāžu zīmes (5 respondenti – 62,5%).
- Vairāk laivu piestātņu (4 respondenti - 50%).
- Labākie pievadceļi (3 respondenti – 37,5%).
- Labiekārtotas atpūtas vietas (3 respondenti – 37,5%).
- Marķētas takas (2 respondenti - 25%).
- Vairāk naktsmītnes (2 respondenti - 25%).
- Vairāk ēdināšanas iespējas (2 respondenti - 25%).
- Vairāk izklaides iespējas (2 respondenti - 25%).

Respondenti sniedza ieteikumus par to, kādas iespējas saredz tālākai kopējā tūrisma attīstībai Daugavas upes un piekrastes apkārtnē. Iegūtie dati apkopoti iepriekšanalizētajās kategorijās gan apkopojot Jēkabpils novada iedzīvotāju, gan tūrisma pakalpojumu sniedzēju datus.

- **Dabas tūrisms.** Gājēju, velotaku attīstība. Velomaršrutu papildināšana, iekļaujot Zvejnieklīča un Vecsēlpils apkārtni. Daugavas salu potenciāla attīstīšana, piemēram, Ābeļu sala, Daugavsala. Geocaching slēpņi uz salām vai citi piesaistes objekti, kas veicinātu ūdensinventāra nomu.
- **Kultūrvēsturiskais tūrisms.** Laivu izbraucieni pa Daugavu ar stāstiem par tuvāko apkārtni.
- **Ūdens aktivitātes.** Straujūdēns bāze pie Prižu krāces, kempingus uz salām izveide. Makšķerēšanas tūrisma attīstība.
- **Pasākumi un festivāli.** Ikgadēji, tradicionāli piedāvājumi un pasākumi Daugavas apkārtnē, piemēram, laivošanas maratons, laivu orientēšanās spēles, vides iepazīšanas pasākumi.

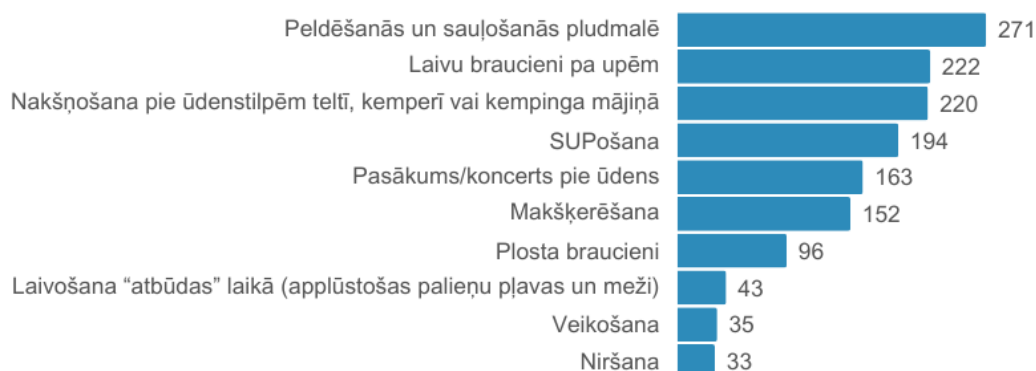
Veicinot Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstību, sadarbības stiprināšanu un dažādu iniciatīvu organizēšanu, visi respondenti atbildēja, ka būtu ieinteresēti sadarboties. Līdzīgi kā iegūtos datus no Jēkabpils novada iedzīvotāju aptaujas, arī šo informāciju ir vērts ņemt vērā, izstrādājot stratēģijas virzienu noturību un pēctecību, iesaistot uzņēmējus konkrētās darba grupās un plānotajās norisēs.

3.5.3. Jēkabpils novada tūrisma informācijas centra aptauja par laivošanas un atpūtas pie ūdens paradumiem Jēkabpils novadā

Lai veicinātu ūdens tūrisma popularitāti un attīstību Jēkabpils novadā, laikā no 2024.gada 11.marta līdz 10.aprīlim Jēkabpils novada tūrisma informācijas centrs veica tiešsaistes aptauju par laivošanas un atpūtas pie ūdens paradumiem. Kopumā tika saņemtas 323 respondentu anketas. Atbildes lielākoties ir snieguši respondenti no Jēkabpils (167), Jēkabpils novada (71), Rīgas (41), pārējās saņemtās atbildes ir iesnieguši respondenti citiem Latvijas novadiem.²³

Kā iecienītākā vieta atpūtai pie ūdeņiem Jēkabpils novadā tiek minēta Daugava (184 respondenti), pēc tam seko Radžu ūdenskrātuve (184), Laukezers (182) un citi ezeri un upes.

4.attēlā ir apkopoti aptaujas dati par to, kādus atpūtas veidus uz/pie ūdens respondenti ir baudījuši.

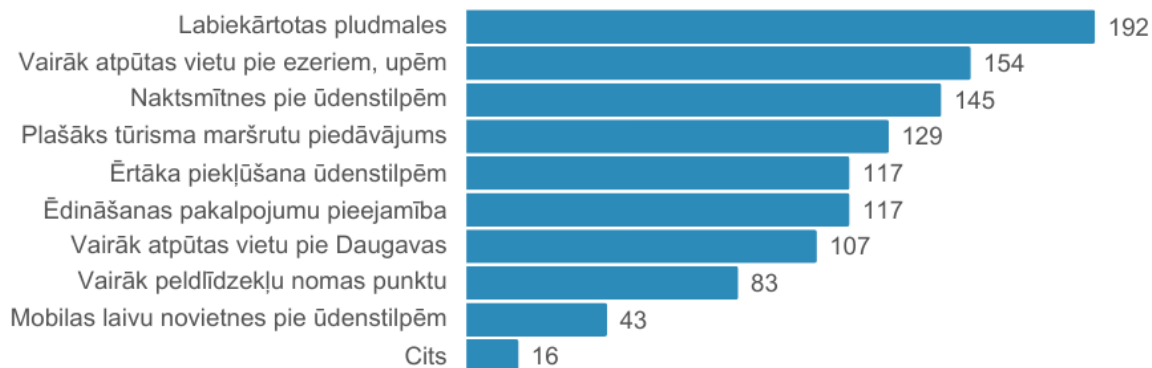

4.att. "Izmantotie atpūtas veidi uz/pie ūdens"

Minētos atpūtas veidus var salīdzināt ar Jēkabpils novada tūrisma pakalpojumu sniedzēju aptauju iegūtajiem datiem, kur uzņēmēji norāda esošo piedāvājumu, veiktās investīcijas pakalpojuma uzlabošanā vai attīstībā un potenciālās iespējas ilgtermiņā, attīstot kopumā Daugavas upes un piekrastes tūrismu.

Aptaujā ir atzīmēti būtiskākie faktori, kas mudina izvēlēties atpūtu pie/uz ūdens Jēkabpils novadā. Dati attēloti 5.attēlā.

²³ Apkopoti dati par laivošanas un atpūtas pie ūdens paradumiem Jēkabpils novadā. Pieejams: <https://visit.jekabpils.lv/lv/aktualitates/informacija/apkopoti-dati-par-laivosanas-un-atputas-pie-udens-paradumiem-jekabpils-novada/>

5.att. “Būtiskākie faktori, kas mudina izvēlēties atpūtu pie/uz ūdens Jēkabpils novadā”

Iegūtie dati ir salīdzināmi ar 2025.gadā veiktajām Jēkabpils novada iedzīvotāju un tūrisma pakalpojumu sniedzēju aptaujām stratēģijas izstrādes procesā, kur tika norādīti nepieciešamie uzlabojumi Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstībai un izaicinājumi. Lielākoties, tie ir saistīti ar infrastruktūras trūkumu vai esošās infrastruktūras uzlabošanas nepieciešamību - laivu piestātnes, norāžu zīmes, labiekārtotas peldvietas, atpūtas, pikniku vietas, autostāvlaukumi. Attīstāmi ir arī tādi uzņēmējdarbības vizrieni kā naktsmītņu un ēdināšanas pakalpojums Daugavas tuvumā, maksšķernieku bāzes izveide, papildinot to ar izzinošu un izklaidējošu programmas piedāvājumu šīs mērķgrupas vietējiem un ārvalstu tūristiem. Nepieciešams daudzveidīgāks ūdens tūrisma pakalpojumu piedāvājums (laivu, SUP dēļu un cita inventāra noma, izbrauciens ar kuģīti, plostu u.c.) un kultūras pasākumu piedāvājums Daugavas apkārtnē.

3.6. Esošo un potenciālo laivošanas maršrutu, piestātņu punktu, ūdens ceļazīmju izvietojuma vietu un tūrisma objektu apzināšana, pieklūšanas iespēju analīze un kartēšana

Šajā sadaļā galvenokārt tiks apskatīta esošā un rekomendējamā ūdenstūrisma taustāmā infrastruktūra, kas sevī ietver labiekārtotas piestātnes un atpūtas vietas, laivu ielaišanas vietas - pontonus, laipas, kā arī motorlaivu nolaišanas vietas. Esošā situācija ir apkopota 6.attēlā, kur līdzās ūdenstūrisma infrastruktūrai ir attēlota tūrisma, viesmīlības un citu pakalpojumu pieejamība Jēkabpils novada Daugavas tiešā tuvumā.

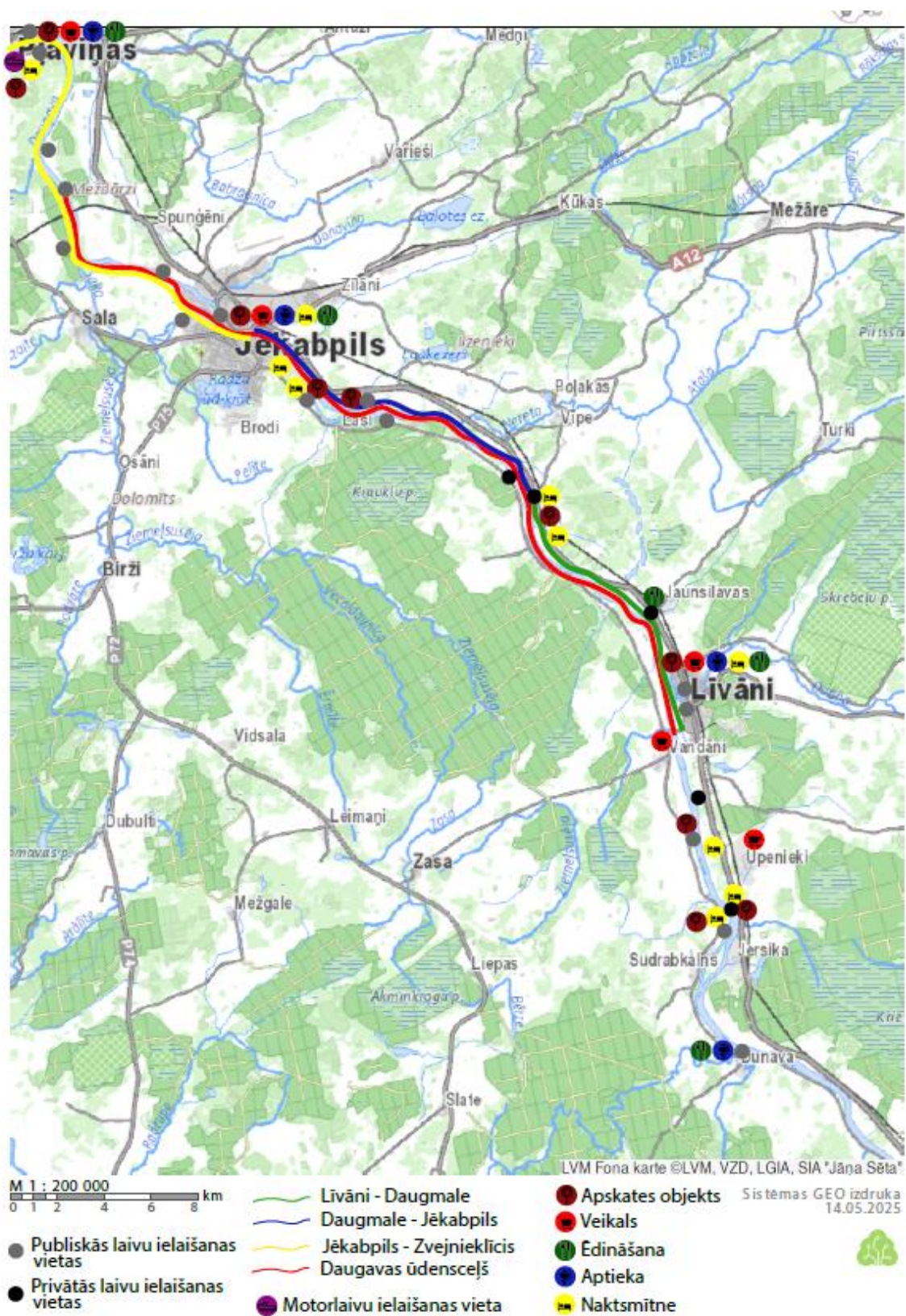
6.att. “Skats uz Daugavu un Sakas salu no vasarnīcu ciema “Putnukalni””

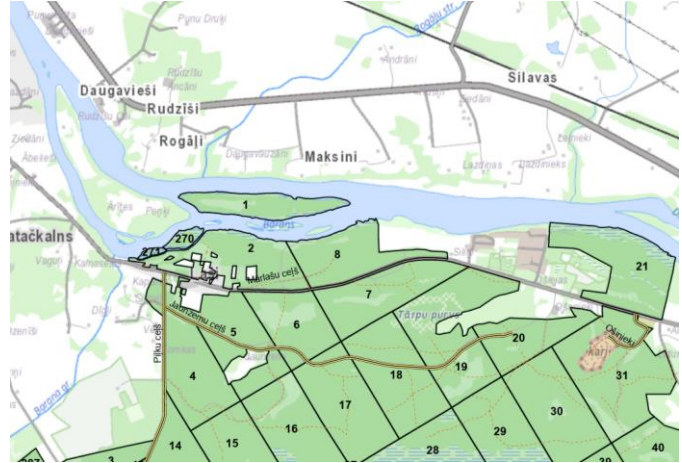
7.att. “Pašreizējā norādes zīme pie atpūtas vietas, laivu nomas “Daugmales””

Dokumenta izstrādes gaitā tika organizēti trīs Daugavas apsekojumi, ar mērķi iepazīt laivošanas apstākļus, esošo tūrisma infrastruktūru, ierobežojumus, kas saistīti ar laivu ielaišanu un izcelšanu, kā arī ar mērķi apskatīt un izvērtēt potenciālās pontonu un navigācijas zīmju izvietošanas vietas. Apsekojums posmā no Daugmales līdz vasarnīcu ciematam Meždārzi norisinājās 2025.gada 25.martā, tajā piedalījās pārstāvis no Sēlijas laivas un vides inspektori no Jēkabpils novada pašvaldības. Laivojuma laikā tika apsekotas lielā un mazā Ābeļu sala, vasarnīcu ciemati Meždārzi un Putnusalas, kā potenciāli visatbilstošākās vietas laivu grupu apkalpošanas infrastruktūras izveidei.

Attiecībā uz norāžu un navigācijas zīmju dizainu tika nolemts ņemt par pamatu dokumentā pieminēto Daugavas mezglu norāžu standartus, jo šobrīd šī projekta zīmes jau atrodamas pie Daugavas Jēkabpils novadā un citur.

8.att. "Daugavas tūrisma ekosistēma Jēkabpils novadā"

9.att. “Ozolu mežs mazajā Ābeļu salā”

10.att. “Latvijas valsts mežu īpašumā esošie zemesgabali”

Mazajā Ābeļu salā tika uzietas vairākas pašdarbīgi izveidotas un piesārņotas ugunsкура vietas. 9.attēlā ir redzams, ka mazā Ābeļu sala, kas, kā šajā dokumentā jau norādīts, ir minēta Latvijas kultūras kanonā, pilnībā pieder Latvijas valsts mežiem radot labvēlīgus priekšnoteikumus organizētai rekreatīvās infrastruktūras izveidei, kuras kopšana un uzraudzība varētu tikt uzticēta ūdenstūrisma uzņēmēju kopienai. Balstoties uz ūdenstūrisma uzņēmēju aptaujām un diskusijām, Ābeļu salas ir ne vien ārkārtīgi nozīmīgs dabas un kultūras pieredzējuma ansamblis, tas ir nozīmīgs punkts, lai uzsāktu vai noslēgtu laivojumu. Uzņēmēji atzina, ka Daugavas labais krasts ir stāvs un nepieejams laivu transportēšanai, savukārt kreisajā krastā piekļuvi Daugavai ierobežo zemju īpašnieki. Balstoties uz ūdenstūrisma uzņēmēju viedokli, stratēģiski vispiemērotākā vieta laivojumu uzsākšanai un noslēgšanai ir iepretim Lielajai Ābeļu salai, Ābeļu pamatskolas teritorijā. Ņemot vērā krasta īpatnības, krastā nepieciešams izbūvēt pontona laipu un pielaut, izņēmuma kārtas, iebraukšanu skolas teritorijā, galvenokārt, no mācībām brīvajā laikā. Infrastruktūras uzlabojumu rekomendācijas ir atrodamas Pielikumos Nr. 8. un 9.

Pielikumos Nr. 7., 8., 9., 10. atrodamas arī norāžu (piemēram, Ābeļu sala, Veiguru krāces u.c) un navigācijas zīmju (piemēram, Dubna, Krustpils pils u.c) rekomendācijas, kuras izstrādātas, sadarbojoties ar tūrisma uzņēmējiem un Jēkabpils novada pašvaldību. Prioritārākās 10 tiks uzstādītas jau projekta laikā. Ņemot vērā, ka daļa norāžu un pontonu tiks izvietotas applūstošās teritorijās, rudenī un pavasarī nepieciešams paredzēt to pārvietošanu.

Otrais Daugavas apsekojums norisinājās 2025.gada 23.aprīlī, Daugavas posmā Dunava-Daugmales, piedaloties Jēkabpils novada vides inspektoriem un pārstāvjiem no sekojošiem ūdenstūrisma

uzņēmējiem – biedrība “Sēlijas laivas”, atpūtas vieta, laivu noma “Daugmales”, Kajaku mafija un “LivLaiv” (Līvani). Brauciena laikā tika apskatītas divas potenciālās laivu ielaišanas vietas pie Pāņu salas, privāta atpūtas vieta pie Dignājas pilskalna, Dubnas upes ieteku un atpūtas vietu “Daugmales”. Ūdenstūrisma uzņēmējiem šajā posmā, potenciāli vissvarīgākā ir iespēja no kreisā krasta uzsākt laivojumu iepretim Pāņu salai. Pielikumā Nr. 1 ir atzīmēta rekomendējamā laivu ielaišanas vieta (11.attēls), savukārt Pielikumā Nr. 4. redzams, ka pašvaldībai piederošs ceļš var nodrošināt piekļūšanu. Tāpat Pielikumā Nr. 1 redzams, ka pašvaldībai pieder arī daļa no Pāņu salas.

11.att. “Skats no Daugavas kreisā krasta uz Pāņu salu, netālu no Sudrabkalna”

12.att. “Daugavas apsekošanas komanda (23.04.2025. Dunava-Daugmales)”

Trešais Daugavas apsekojums norisinājās 2025.gada 16.maijā Jēkabpilī, kurā piedalījās ūdenstūrisma nozares uzņēmēji no atpūtas vietas “Daugmales” un Kajaku mafija, kā arī pārstāvji no Jēkabpils novada attīstības, projektu vadības un vides nodaļām. Apsekojuma mērķis bija izvērtēt piecas iespējamās, uzņēmēju norādītas pontonu izvietojanas vietas. Par vispiemērotākajām tika atzītas divas no tām - pie Krustpils pils un pie aizsargdambja, iepretim Ostas ielai (Pielikums Nr. 10). Šajā pašā pielikumā atrodamas arī rekomendācijas par norādēm un navigācijas zīmēm.

13.att. “Potenciālā pontona atrašanās vieta pie Krustpils pils”

14.att. “Potenciālā pontona atrašanās pie aizsargdambja, iepretim Ostas ielai”

3.7. Mikro laivojumu maršruti un to attīstības priekšlikumi

Balstoties uz Ābeļu salu, Jēkabpils un Zvejnieklīča potenciālu, Daugavas piekraste Jēkabpils novadā ir lieliski piemērota mikro laivojumu attīstībai – īsiem, drošiem un ainaviski pievilcīgiem maršrutiem, kas pieejami plašam tūristu lokam, tai skaitā ģimenēm, iesācējiem un skolu grupām. Ābeļu salas, kā dabas un kultūrvēsturiskas vērtības, piedāvā iespēju izveidot tematiskus izzinošus laivojumu maršrutus, piemēram, "Salas stāsti", kuros iekļauti nostāsti, ainavu vērojumi, putnu un augu vērošana. Tādējādi mikro laivojumi kļūst ne tikai par aktīvu atpūtu, bet arī par izglītojošu piedzīvojumu. Kultūras kanonā īpaši izcelts, ka vizuāli pievilcīgas ainavas veido Ābeļu salu grupa augšpus Jēkabpils, nozīmīga ir arī lejpus Jēkabpils izveidojusies lielā Sakas sala.²⁴

²⁴ Daugavas ainava. Pieejams: <https://kulturaskanons.lv/archive/daugavas-ainava>

Zvejnieklīcis, kā jau esošs tūrisma objekts ar laivu piestātni un brīvdabas infrastruktūru, var kalpot kā starta punkts vai aplūgveida maršrutu galapunkts. No turienes iespējami 1–2 stundu ilgi braucieni līdz tuvējām salām vai upes pieturas punktiem pie Jēkabpils. Savukārt Jēkabpils pilsētā mikro laivojumi var papildināt pilsētas tūrisma piedāvājumu – apvienojot pilsētas ainavu, kultūras objektus un ūdens tuvumu. Šādi maršruti jāapgādā ar nomas punktiem, drošības instrukcijām, informatīvajiem materiāliem un ērtiem laivu nolaišanas punktiem, kas padarītu tos pieejamus arī spontāniem apmeklētājiem.

3.8. Daugavas upes krasta zonas teritorijas infrastruktūras apsaimniekošana un priekšlikumi tās organizēšanai

Lai veicinātu Daugavas upes krasta zonas teritorijas infrastruktūras apsaimniekošanas organizēšanu, ir jāņem vērā Latvijas Republikas likumdošana, kas attiecas uz dažādām apsaimniekošanas teritorijā veicamajām darbībām, kā arī konkrēto teritorijas vietu un tās statusu.

Plānojot Daugavas upes krasta zonas teritorijas infrastruktūras ilgtspējīgu apsaimniekošanu, ir saistoši sekojoši likumi:

- Aizsargjoslu likums (Pieņemts 05.02.1997. Stājies spēkā 11.03.1997. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 56/57, 25.02.1997.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 6, 27.03.1997.). Likums nosaka ierobežojumus attiecībā uz applūstošo teritoriju izmantošanu un apbūvi.
- Sugu un biotopu aizsardzības likums (Pieņemts 16.03.2000. Stājies spēkā 19.04.2000. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 121/122, 05.04.2000.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 9, 04.05.2000.).
- Ūdens apsaimniekošanas likums (Pieņemts 12.09.2002. Stājies spēkā 15.10.2002. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 140, 01.10.2002.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 20, 24.10.2002.). Likums nosaka kārtību, kā izveidot virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzības un apsaimniekošanas sistēmu, izveidot plūdu riska novērtēšanas un pārvaldības sistēmu.
- Meliorācijas likums (Pieņemts 14.01.2010. Stājies spēkā 25.01.2010. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 12, 22.01.2010.). Likums nosaka prasības meliorācijas sistēmas projektēšanai un caurteces prasības.
- Būvniecības likums (Pieņemts 09.07.2013. Stājies spēkā 01.10.2014. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 146, 30.07.2013. OP numurs: 2013/146.1). Likums regulē būvniecību, dod deleģējumu

Ministru kabinetam izdot būvnormatīvus un noteikt būvniecības, tai skaitā meliorācijas sistēmu būvniecības, kārtību.

- Par piesārņojumu (Pieņemts 15.03.2001. Stājies spēkā 01.07.2001. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 51, 29.03.2001.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 9, 03.05.2001.). Likums nosaka piesārņojuma novēršanas un kontroles kārtību, tai skaitā, prasības, kas jāņem vērā, veicot un pārtraucot piesārņojuma darbības, izsniedzot ūdens lietošanas atļauju, nosakot vides kvalitātes normatīvus u.c., prasības, kuras jāņem vērā piesārņojuma novadītājam (operatoram).
- Zvejniecības likums (Pieņemts 12.04.1995. Stājies spēkā 12.05.1995. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 66, 28.04.1995.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 11, 08.06.1995.). Likums nosaka zvejas tiesības Latvijas ūdeņos, makšķerēšanu par amatierzveju, zveju par saimnieciskās darbības veidu, tauvas joslas lielumu un tajā atļautās darbības.
- Epidemioloģiskās drošības likums (Pieņemts 11.12.1997. Stājies spēkā 13.01.1998. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 342/346, 30.12.1997.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 3, 05.02.1998.). Likums definē, ka ar Ministru kabineta noteikumiem nosaka higiēnas prasības peldvietām, to peldvietu sarakstu, kurās peldvietu ūdens monitoringu peldsezonas laikā veic par valsts budžeta līdzekļiem.

Daugavas upes krasta zonas teritorijas infrastruktūras apsaimniekošanas organizēšanu regulē Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi, kas attiecas uz plūdu riska novērtējumu un plūdu riska pārvaldības plāna izstrādi, peldvietu izveidošanas un uzturēšanas kārtību, par ūdens monitoringu un sabiedrības informēšanu, noteikumi par ūdens izmantošanas kārtību atpūtas ūdenstransportam un citi.

Plānojot un veicot dažāda veida darbus Daugavas upes aizsargjoslā, kas ārpus apdzīvotām vietām ir ne mazāk kā 500m plata, jāņem vērā Aizsargjoslu likuma 35.panta un 37.pantā noteiktie aprobežojumi un procedūras, t.sk jāsaņem tehniskie noteikumi no Valsts vides dienesta darbībām, kas saistītas ar virszemes ūdensobjektu tīrīšanu un padziļināšanu, pastāvīgu kempinga vietu ierīkošanu, jaunu ēku būvniecība vai esošo ēku pārbūve, ja ēka atrodas, virszemes ūdensobjektu aizsargjoslā, izņemot ciemu un pilsētu teritorijas.

Ņemot vērā Daugavas upes un piekrastes teritorijā esošās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kā arī to, ka Daugavas upe visā tās platībā ir Eiropas nozīmes biotops 3260- Upju straujtecēs un dabiski upju posmi, un to, ka upes krastos un uz salām ir sastopami Eiropas nozīmes biotopi 6210- Sausi zālāji kaļķainās augsnēs, 6270- Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas, 6450- Palieņu zālāji, 6410- Mitri zālāji periodiski izzūstošās augsnēs, 9180- Nogāžu un gravu meži, 9020- Veci jaukti platlapju meži,

neatkarīgi no to piederības, jāsaņem tehniskie noteikumi no Valsts vides dienesta un Dabas aizsardzības pārvaldes, kā arī jāievēro “Sugu un biotopu aizsardzības likuma” un tam pakārtoto MK noteikumu prasības, kā arī jāņem vērā Dabas aizsardzības pārvaldes “Ieteikumi Eiropas nozīmes biotopu apsaimniekošanā”.

Darbības mežu teritorijās jāveic saskaņā ar mežu apsaimniekošanas noteikumiem un jāsaņem ciršanas atļaujas Valsts mežu dienestā. Lai cirstu ārpus meža augošus kokus, kuru diametrs pie sakņu kakla pārsniedz 20 cm un tie atrodas 50 m aizsargjoslā vai periodiski applūstošās teritorijās, ir jāsaņem pašvaldības atļauja (vai saskaņojums) koku ciršanai ārpus meža.

Īpašumu apsaimniekošanā Jēkabpils novada pašvaldības teritorijā jāņem vērā pašvaldības saistošie noteikumi.

Daugavas krasta zonā ir arī Jēkabpils novada pašvaldības īpašumi, kuru apsaimniekošanu nodrošina pagastu pārvaldes un Attīstības pārvaldes Infrastruktūras apsaimniekošanas nodaļa, piesaistot dažādus pakalpojumu veicējus konkrētu darbu organizēšanai.

Darbu mērķtiecīgai un nepārtrauktai organizēšanai priekšlikums ir visām iesaistītajām pusēm plānot kārtējā gada un ilgtermiņa plānu budžetu, veicamos rīcības virzienus un noteikt sasniedzamo rezultātu, kā arī operatīvi reaģēt uz neplānotām situācijām (piemēram, klimata, ekonomisko, sociālo ietekmi), plānojot tam papildus budžetu un cilvēkresursu.

4. Jēkabpils novada Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības stratēģijas vīzija, stratēģiskie mērķi un uzdevumi

Vīzija: Jēkabpils novads – Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības līderis un iedvesmas avots, kur dabas un kultūras mantojums rit kopā ar mūsdienīgu infrastruktūru, radot ilgtspējīgu un daudzveidīgu tūrisma pieredzi ikvienam apmeklētājam.

Stratēģiskie mērķi:

1. Veicināt Daugavas upes un piekrastes tūrisma uzņēmējdarbības uzsākšanu un attīstību.
2. Plānot un īstenot Daugavas upes un piekrastes teritorijas un infrastruktūras attīstību.
3. Stiprināt sadarbību starp visām iesaistītajām pusēm, veicināt iedzīvotāju, uzņēmēju un kopienu iesaisti tūrisma attīstībā.

Uzdevumi stratēģisko mērķu īstenošanai:

- Sakārtot piekļuves ceļus, izbūvēt pietātnes, atpūtas vietas un mikromobilitātes tīklojumu (veloceliņus, pastaigu takas) gar Daugavas upi un plašākā piekrastes teritorijā.
- Attīstīt tematiskus tūrisma maršrutus (ūdens, kultūras, dabas) un kultūrtūrisma pasākumus, kas veidojas Daugavas apkārtnē un attīstās kā reģiona tradicionālie pasākumi.
- Atjaunot un attīstīt tūrisma objektus, piemēram, Zvejnieklīcī, Ābeļu salās, Krustpils salīnā, nodrošinot darbu mērķtiecīgu plānošanu un jaunu objektu noteikšanu ilgtermiņā.
- Veicināt uzņēmējdarbības vides attīstību, stiprinot sadarbību ar uzņēmējiem, radot jaunas pakalpojumu formas (gidi, noma, ēdināšana), investīciju piesaistes instrumentus, stratēģiskās partnerības vietējā un starptautiskā līmenī.
- Izstrādāt vienotu informācijas un mārketinga stratēģiju par Daugavas upes un piekrastes tūrisma potenciālu.

Ilgtermiņa prioritātes (2026.–2032.):

1. **Infrastruktūras attīstība:** izveidot un pilnveidot pieejamu, videi draudzīgu un funkcionālu tūrisma infrastruktūru gar Daugavas krastiem.
2. **Zīmolvedība un reģiona tēla veidošana:** Jēkabpils novada pozicionēšana kā ūdenstūrisma un kultūrvēsturiskā tūrisma galamērķis.
3. **Sabiedrības un uzņēmēju līdzdalība:** veidot kopienu un uzņēmēju līdzatbildību tūrisma attīstībā.

Vidēja termiņa attīstības prioritātes (2026.–2029.):

1. **Ūdenstūrisma produktu izveide:** SUP, plostu, laivu un kuģīšu braucieni ar tematisku saturu (stāsti, mantojums, izziņa).
2. **Maršrutu un atpūtas vietu attīstība:** izveidot dabas un kultūras taku tīklu (piemēram, ap Zvejnieklīci, Ābeļu salām, Sakas salā, Jēkabpilī).
3. **Tūrisma pakalpojumu kvalitātes paaugstināšana:** veidot apmācības un sadarbības tīklus gidem, amatniekiem, ēdinātājiem.
4. **Digitālās informācijas un navigācijas platformas izveide:** aktualizēt Daugavas ūdenstūrisma kartes, mobilās lietotnes, norādes.
5. **Pārrobežu un starpnovadu sadarbība:** ar Līvānu, Kokneses, Aizkraukles novadiem, Lietuvas pašvaldībām kopīgu tūrisma koridoru veidošanā.

5. Rīcību pasākumu un investīciju projektu kopuma plāns

Rīcību pasākumu un investīciju projektu kopuma plānā ir piefiksēti trīs stratēģiskie mērķi. Katram no tiem ir norādīti konkrēti rīcības pasākumi. Atbildīgie izpildītāji ir sadalīti divās grupās – primāri atbildīgie par rīcības pasākumu izpildi un sekundāri atbildīgie kā sadarbības partneri rīcības pasākumu īstenošanai (atzīmēti slīprakstā). Rīcības pasākumu izpildes periods ir norādīts atkarībā no pasākuma specifikas un regularitātes. Katram rīcības pasākumam ir norādīti indikatīvie rādītāji. Visiem rīcības pasākumiem ir norādīti investīciju piesaistes avoti. Provizorisks investīciju apjoms par konkrēti norādīto izpildes periodu ir piefiksēts rīcības pasākumiem, kuriem to var prognozēt. Jēkabpils novada Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības stratēģijas 2026.-2032.gadam virzienu noturībai un pēctecībai ir jāņem vērā Jēkabpils novada attīstības programmas 2021.–2027.gadam Rīcības plāns (aktualizēts 27.03.2025.) un Investīciju plāns (aktualizēts 27.03.2025.) un jaunākā attīstības programmas redakcija nākošajam plānošanas periodam.

Lietotie saīsinājumi:

Dabas aizsardzības pārvalde - DAP

Eiropas Savienības atbalsta iespēju projekti lauku attīstībai – LEADER

Eiropas Savienības fondi – ESF

Jēkabpils novada Attīstības pārvalde – Jēkabpils novada AP

Jēkabpils novada Tūrisma informācijas centrs - Jēkabpils novada TIC

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra - LIAA

Latvijas valsts meži – LVM

Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs - LVĢMC

Nevalstiskās organizācijas – NVO

Nodarbinātības valsts aģentūra - NVA

Pašvaldības budžets – PB

Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģija - SVVA

Valsts budžets - VB

Vietējās rīcības grupa “Vidusdaugava” – VRG

Zemgales plānošanas reģions – ZPR

Rīcības pasākumi	Atbildīgie izpildītāji <i>Sadarbības partneri</i>	Izpildes periods	Indikatīvie rādītāji	Provizorisks investīciju apjoms visam izpildes periodam (EUR) un avoti
SM1: VEICINĀT DAUGAVAS UPES UN PIEKRASTES TŪRISMA UZŅĒMĒJDARBĪBAS UZSĀKŠANU UN ATTĪSTĪBU				
1.1. Daugavas upes un piekrastes tūrisma uzņēmējdarbības attīstīšana				

Rīcības pasākumi	Atbildīgie izpildītāji <i>Sadarbības partneri</i>	Izpildes periods	Indikatīvie rādītāji	Provizorisks investīciju apjoms visam izpildes periodam (EUR) un avoti
Investoru piesaiste tūrisma uzņēmējdarbības vides attīstīšanai.	Jēkabpils novada AP referents NVO darba un uzņēmējdarbības atbalsta jautājumos VRG <i>Jēkabpils novada TIC Jēkabpils novada pilsētas un pagastu pārvaldes Jēkabpils novada administratīvās pārvaldes Finanšu ekonomikas nodaļa, Juridiskā nodaļa Sabiedrisko attiecību un digitālās komunikācijas nodaļa Uzņēmēji NVO</i>	2026.-2032.	Izstrādāts Jēkabpils novada pašvaldības uzņēmējdarbības attīstības veicināšanas grantu konkurss, nodrošināta tā norise 1 reizi gadā. Izstrādāta nodokļu atvieglojumu sistēma Jēkabpils novadā reģistrēties uzņēmumiem, kas specializējas tūrismā un viesmīlībā. Noorganizēts pasākums vismaz 1 reizi gadā par inovatīvu biznesa ideju ģenerēšanu, aktualitātēm u.c. par tūrisma nozari un īpaši Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstību. Daugavas upes un piekrastes tūrisma potenciāla stimulēšana iekļauta VRG SVVA stratēģijā. VRG projektu konkursā ūdens tūrisma uzņēmējdarbības vides attīstīšana ir iekļauta prioritārajos virzienos projektu vērtēšanā. Daugavas upes un piekrastes tūrisma potenciāla stimulēšana iekļauta ZPR attīstības stratēģijā. Nodrošināta sadarbība ar LIAA.	PB ESF LEADER
Tūrisma pakalpojumu attīstības veicināšana.	Jēkabpils novada TIC Jēkabpils novada AP referents NVO darba un	2026.-2032.	Katru gadu par 2 - 5% palielinās tūristu skaits Jēkabpils novadā.	50 000 EUR PB ESF

Rīcības pasākumi	Atbildīgie izpildītāji <i>Sadarbības partneri</i>	Izpildes periods	Indikatīvie rādītāji	Provizorisks investīciju apjoms visam izpildes periodam (EUR) un avoti
	uzņēmējdarbības atbalsta jautājumos		Tūristu skaita no Lietuvas palielinājums ir ar augšupejošu dinamiku. Katru gadu par 10% palielinās Jēkabpils novada Daugavas upes un piekrastes tūrisma lietotāju skaits. Izstrādāta ūdenstūrisma apmācību programma uzņēmējiem. Izveidota Daugavas upes un piekrastes tūrisma ilgtspējas un kvalitātes balva, labākajiem tūrisma ekosistēmas dalībniekiem. Katru gadu izveidoti vismaz 3 jauni tūrisma, viesmīlības objekti, pakalpojumu sniedzēji. Palielinājies piedāvāto laivu skaits aktīvā ūdens tūrisma pakalpojuma sniegšanā. Palielinājies gultasvietu skaits naktsmītņu uzņēmumos. Plānošanas periodā izstrādāti vismaz 3 kompleksi tūrisma piedāvājumi 2-3 dažādām mērķgrupām.	LEADER
Jēkabpils novada Daugavas upes un piekrastes tūrisma zīmola izstrāde.	Jēkabpils novada administratīvās pārvaldes Sabiedrisko	2029.-2030.	Notikušas vismaz 4 tikšanās ar mērķa grupu (Jēkabpils novada iedzīvotāji, uzņēmēji, pašvaldības iestādes, pārstāvji, NVO) par	20 000 EUR PB

Rīcības pasākumi	Atbildīgie izpildītāji <i>Sadarbības partneri</i>	Izpildes periods	Indikatīvie rādītāji	Provizorisks investīciju apjoms visam izpildes periodam (EUR) un avoti
	attiecību un digitālās komunikācijas nodaļa Jēkabpils novada AP <i>Jēkabpils novada TIC</i>		Daugavas upes un piekrastes tūrisma zīmola izstrādi - sabiedriskā apspriešana, ideju vētra, balsošana. Izstrādāta Daugavas upes un piekrastes tūrisma zīmola vizuālās identitātes grāmata.	ESF LEADER
Jēkabpils novada Daugavas upes un piekrastes tūrisma zīmola komunikācijas stratēģijas izstrāde un ieviešana.	Jēkabpils novada administratīvās pārvaldes Sabiedrisko attiecību un digitālās komunikācijas nodaļa <i>Jēkabpils novada TIC Jēkabpils novada pilsētas un pagastu pārvaldes Jēkabpils novada Kultūras pārvalde Jēkabpils Sporta centrs Uzņēmēji NVO</i>	2031.-2032.	Izstrādāta Daugavas upes un piekrastes tūrisma zīmola komunikācijas stratēģija. Notikušas vismaz 4 tikšanās par Daugavas upes un piekrastes tūrisma zīmola komunikācijas ieviešanas procesu ar izstrādātā zīmola potenciālajiem lietotājiem (pašvaldības iestādes, uzņēmēji, NVO). Nodrošināta publicitāte un izstrādātās komunikācijas stratēģijas lietošanas kontrole.	6 000 EUR PB ESF LEADER
Stratēģiskās partnerības grupas "Baltā krāce" izveide, koordinēšana, attīstība.	Jēkabpils novada pašvaldība <i>Jēkabpils novada TIC Jēkabpils novada Daugavai piesaistītais pagastu pārvaldes.</i>	2026.-2032.	Noorganizētas regulāras tikšanās (vismaz 1 reizi gadā). Nodrošināta publicitāte par notikušām aktivitātēm un rezultātiem. Veikta Daugavas upes un piekrastes tūrisma	PB ESF LEADER

Rīcības pasākumi	Atbildīgie izpildītāji <i>Sadarbības partneri</i>	Izpildes periods	Indikatīvie rādītāji	Provizorisks investīciju apjoms visam izpildes periodam (EUR) un avoti
	<i>Novada vadība, lēmējvara Attīstības pārvalde Sabiedrisko attiecību speciālisti Kultūras pārvalde Sporta centrs Vietējā rīcības grupa Uzņēmēji NVO</i>		attīstības stratēģijas rīcību pasākumu analīze - izdarītais un darāmais īstermiņā un ilgtermiņā. Nodrošināts pašvaldību informatīvais atbalsts un sanāksmju infrastruktūra. Izveidota digitāla platforma (piemēram, "Brīvais mikrofons"), kurā atstāt atsauksmes, komentārus, ieteikumus un nepieciešamos uzlabojumus saistībā ar Daugavas upes un piekrastes attīstību.	
1.2. Informācijas pieejamības nodrošināšana				
Sadaļas par ūdens tūrismu izveide mājas lapā www.visit.jekabpils.lv kā vienota informācijas iegūšanas vieta par pakalpojumu sniedzējiem, piekļuvi, iespējām, noteikumiem.	Jēkabpils novada TIC <i>Jēkabpils novada administratīvās pārvaldes Sabiedrisko attiecību un digitālās komunikācijas nodaļa Uzņēmēji Pierobežu reģionu tūrisma speciālisti</i>	2026.-2032.	Izveidota jauna sadaļa par ūdens tūrismu mājas lapā www.visit.jekabpils.lv. Katru gadu sekotāju skaits mājas lapā jaunajai sadaļai par ūdens tūrismu ir ar augšupejošu dinamiku.	5 000 EUR PB
Multimediju materiālu izveidošana pakalpojumu sniedzējiem.	Jēkabpils novada TIC Jēkabpils novada AP <i>Uzņēmēji NVO VRG</i>	2026.-2032.	Sagatavoti 10 video, 50 fotogrāfijas un 2 digitālās tūres. Sagatavotie materiāli publicēti jaunajā sadaļā par ūdens tūrismu mājas lapā www.visit.jekabpils.lv	6 000 EUR PB ESF LEADER

Rīcības pasākumi	Atbildīgie izpildītāji <i>Sadarbības partneri</i>	Izpildes periods	Indikatīvie rādītāji	Provizorisks investīciju apjoms visam izpildes periodam (EUR) un avoti
Tūrisma statistikas apkopošanas un analīzes platformas izveide.	Jēkabpils novada TIC	2027.-2028.	Izstrādāta un testēta platformas pilotversija. Apmācīti datu ievades operatori un tūrisma uzņēmēji. Sagatavoti pirmie gada tūrisma pārskati. Pieejama publiskā datu pārskatu sadaļa platformā.	15 000 EUR PB ESF
Digitālas platformas izstrāde par Jēkabpils novada Daugavas upes un piekrastes tūrismu, kur ir pieejama informācija laivotājiem par pietātnēm, bīstamām vietām, atpūtas vietām, krāču vietām, dziļumu.	Jēkabpils novada TIC <i>Jēkabpils novada administratīvās pārvaldes Sabiedrisko attiecību un digitālās komunikācijas nodaļa Uzņēmēji Pierobežu reģionu tūrisma speciālisti</i>	2030.-2032.	Izveidota sasaiste ar lietotni www.upesoga.lv .	PB ESF LEADER
SM2: PLĀNOT UN ĪSTENOT DAUGAVAS UPES UN PIEKRASTES TERITORIJAS UN INFRASTRUKTŪRAS ATTĪSTĪBU				
2.1. Pievilcīgas atpūtas un rekreācijas zonas izveide				
Publiskās telpas un atpūtas zonu labiekārtošana Daugavas upes un piekrastes teritorijā.	Jēkabpils novada AP Jēkabpils novada pilsētas un pagastu pārvaldes <i>Jēkabpils novada TIC VRG NVO Uzņēmēji</i>	2026.-2032.	Noorganizēts pasākums vismaz 1 reizi gadā ar mērķa grupām (vietējie iedzīvotāji, pašvaldības pārstāvji, uzņēmēji) par nepieciešamajām labiekārtošanas teritorijām, veicamajiem darbiem. Izveidota Daugavas upes un piekrastes sakārtošanas programma.	300 000 EUR PB VB ESF LEADER

Rīcības pasākumi	Atbildīgie izpildītāji <i>Sadarbības partneri</i>	Izpildes periods	Indikatīvie rādītāji	Provizorisks investīciju apjoms visam izpildes periodam (EUR) un avoti
			Labiekārtota infrastruktūra: • Uzstādītas norādes zīmes uz izkāpšanas/iekāpšanas vietām gan no krasta, gan ūdens visā Daugavas posmā Jēkabpils novadā. Zīmju vizuālais noformējums ir sasaistīts ar noteiktajiem standartiem un iepriekšējiem realizētajiem līdzīgiem projektiem Jēkabpils novadā. • Labiekārtotas piknika un telšu vieta visā Daugavas posmā Jēkabpils novadā. • Izveidotas tualetes, ģērbtuves, ūdens ņemšanas vietas un elektroierīču uzlāde vietas. • Izveidoti tūrisma pašapkalpošanās (bezkontakta) namiņi. • Sadarbībā ar LVM izstrādāts plāns laivu piestātnes izveidei Ābeļu salā un zemes gabalā iepretim Veiguriem. Sertificētas publiskās peldvietas vismaz 2 vietās pie Daugavas, tām piešķirts “Zilais karogs”. Izveidota sadarbība (noslēgts līgums ar konkrētiem nosacījumiem) ar privātajiem zemju īpašniekiem par piekļuvi Daugavas krastu teritorijām visā Jēkabpils novada teritorijā.	

Rīcības pasākumi	Atbildīgie izpildītāji <i>Sadarbības partneri</i>	Izpildes periods	Indikatīvie rādītāji	Provizorisks investīciju apjoms visam izpildes periodam (EUR) un avoti
			Pašvaldības teritoriju nodošana apsaimniekošanā uzņēmējiem, prioritizējot viesmīlības un ūdenstūrisma nozari. Katru gadu par 2-5% palielinās tūristu skaits Jēkabpils novadā. Katru gadu par 10% palielinās Jēkabpils novada Daugavas upes un piekrastes tūrisma lietotāju skaits.	
Drošības uz un pie Daugavas ūdens paaugstināšana.	Jēkabpils novada AP Jēkabpils Sporta centrs Jēkabpils novada administratīvās pārvaldes Sabiedrisko attiecību un digitālās komunikācijas nodaļa <i>Jēkabpils novada izglītības pārvalde Jēkabpils novada TIC Jēkabpils novada Bērnu un Jauniešu centrs Jēkabpils novada pašvaldības policija ZPR VRG</i>	2026.-2032.	Noorganizēti vismaz 2 pasākumi gadā (pavasaris, vasara) par drošību uz un pie Daugavas (piemēram, peldētapmācības, laivošanas apmācības, glābšanas dienestu paraugdemonstrējumi, civilā apmācība krīžu gadījumos u.c). Noorganizētas vismaz 4 reizes gadā publicitātes kampaņas.	8 500 EUR PB ESF LEADER

Rīcības pasākumi	Atbildīgie izpildītāji <i>Sadarbības partneri</i>	Izpildes periods	Indikatīvie rādītāji	Provizorisks investīciju apjoms visam izpildes periodam (EUR) un avoti
	<i>Uzņēmēji NVO</i>			
Publiskās telpas un atpūtas zonu labiekārtošana pilsētās un ciemos.	Jēkabpils novada AP Jēkabpils novada pilsētas un pagastu pārvaldes <i>VRG NVO Uzņēmēji</i>	2026.-2032.	Noorganizēts pasākums vismaz 1 reizi gadā ar mērķa grupām (vietējie iedzīvotāji, pašvaldības pārstāvji, uzņēmēji) par nepieciešamajām labiekārtošanas teritorijām, veicamajiem darbiem. Pašvaldības teritoriju nodošana apsaimniekošanā uzņēmējiem, prioritizējot viesmīlības un ūdenstūrisma nozari. Pieaug apmeklētāju kvantitatīvo un kvalitatīvo atsauksmju skaits, palielinās attīstības dinamika. Katru gadu par 2-5% palielinās tūristu skaits Jēkabpils novadā. Katru gadu par 10% palielinās Jēkabpils novada Daugavas upes un piekrastes tūrisma lietotāju skaits.	PB VB ESF LEADER
Mikromobilitātes un veloinfrastruktūras tīkla pilnveide.	Jēkabpils novada AP <i>LVM VRG NVO Uzņēmēji</i>	2026.-2032.	Izveidotas vismaz 2 vietās abpus Daugavai aktīvās atpūtas (skriešana, pastaigas, nūjošana) takas, izzinoši izglītojošas atpūtas vietas un rekreācijas objekti ar aktīvās iesaistes elementiem.	PB VB ESF LEADER

Rīcības pasākumi	Atbildīgie izpildītāji <i>Sadarbības partneri</i>	Izpildes periods	Indikatīvie rādītāji	Provizorisks investīciju apjoms visam izpildes periodam (EUR) un avoti
			Izveidota Daugavas krasta taka visā vai lielākajā daļā Jēkabpils novadā.	
Makšķernieku bāzes izveide pie Daugavas.	Jēkabpils novada AP Jēkabpils novada pilsētas un pagastu pārvaldes <i>LVM</i> <i>VRG</i> <i>NVO</i>	2026.-2030.	Noorganizētas tikšanās vismaz 4 reizes gadā ar jomas speciālistiem, vietējiem iedzīvotājiem par nepieciešamo infrastruktūru, veicamajiem darbiem. Noorganizēti vismaz 2 reizes gadā izglītojoši pasākumi dažādām mērķauditorijām par konkrēto tēmu. Labiekārtota infrastruktūra, motorlaivu nolaišanas vieta un nodota apsaimniekošanā uzņēmējiem, NVO, kas specializējas zvejniecības un zivju audzēšanas jomā. Noorganizētas vismaz 2 reizes gadā (pirms ziemas un vasaras sezonas) publicitātes kampaņas par zvejniecību, drošību uz un pie ūdens, apsaimniekošanu, likumdošanu.	50 000 EUR PB ESF LEADER
Daugavas sakārtošana un labiekārtošana krastā pie Krustpils pils.	Jēkabpils novada AP Jēkabpils novada pilsētas pārvalde <i>VRG</i> <i>Uzņēmēji</i> <i>NVO</i>	2026.-2030.	Noorganizēts pasākums vismaz 1 reizi gadā ar mērķa grupām (vietējie iedzīvotāji, pašvaldības pārstāvji, uzņēmēji) par nepieciešamajām labiekārtošanas teritorijām, veicamajiem darbiem. Labiekārtota infrastruktūra:	100 000 EUR PB ESF LEADER

Rīcības pasākumi	Atbildīgie izpildītāji <i>Sadarbības partneri</i>	Izpildes periods	Indikatīvie rādītāji	Provizorisks investīciju apjoms visam izpildes periodam (EUR) un avoti
			Aktīvās atpūtas (skriešana, nūjošana, pastaiga) taka. Ūdens ņemšanas vieta. Izzinoši izglītojoša rekreācijas vieta ar aktīvās iesaistes elementiem (šūpoles, vides spēles, skatu platformas).	
2.2. Daugavas ūdens stāvokļa monitoringa veikšana				
Daugavas ūdens stāvokļa monitoringa veikšana.	Jēkabpils novada AP <i>Jēkabpils novada administratīvās pārvaldes Sabiedrisko attiecību un digitālās komunikācijas nodaļa Jēkabpils novada TIC DAP Augstākās izglītības iestādes, pētniecības iestādes</i>	2026.-2032.	Veikts vismaz 4 reizes gadā ūdens stāvokļa monitorings, lai ik pēc perioda novērtētu ķīmiskā sastāva un bioloģiskās daudzveidības izmaiņas. Noorganizētas publicitātes kampaņas par notikušām kopīgajām aktivitātēm. Izveidota sadarbība ar LVGMC.	PB VB ESF
SM3: STIPRINĀT SADARBĪBU STARP VISĀM IESAISTĪTAJĀM PUSĒM				
3.1. Vietējās kopienas stiprināšana				
Daugavas dabas un kultūras mantojuma atklāšana, kopšana un izcelšana.	Jēkabpils vēstures muzejs Jēkabpils novada bibliotēkas <i>Jēkabpils novada TIC</i>	2026.-2032.	Noorganizētas vismaz 1 reizi gadā tematiskās izstādes un pasākumi novada skolās, bibliotēkās vai muzejos par Daugavas tematiku. Noorganizēta vismaz 1 reizi divos gados Daugavas konference, forums vai sanāksme par dažādiem aspektiem par Daugavas	12 000 EUR PB ESF LEADER

Rīcības pasākumi	Atbildīgie izpildītāji <i>Sadarbības partneri</i>	Izpildes periods	Indikatīvie rādītāji	Provizorisks investīciju apjoms visam izpildes periodam (EUR) un avoti
	<i>Jēkabpils novada Izglītības pārvalde VRG NVO Uzņēmēji</i>		kultūrvēsturiskajiem aspektiem (vide, kultūra, drošība, ilgtspēja u.c.).	
Bērnu un jauniešu iesaiste brīvprātīgo darbā, vides sakopšanas darbos.	Jēkabpils novada Bērnu un Jauniešu centrs <i>Jēkabpils novada TIC Jēkabpils novada Kultūras pārvalde Jēkabpils Sporta centrs NVO VRG</i>	2026.-2032.	Noorganizētas vismaz 1 reizi gadā publiskas sakopšanas talkas Daugavas apkārtnē. Noorganizēts vismaz 1 reizi gadā izglītojošs un izklaidējošs pasākums bērnu un jauniešu mērķauditorijai Daugavas upes un piekrastes tuvumā.	PB ESF LEADER
Senioru, darbaspējas vecuma cilvēku iesaiste brīvprātīgajā darbā, vides sakopšanas darbos.	Jēkabpils novada Izglītības pārvalde NVA <i>Jēkabpils novada TIC Jēkabpils novada Kultūras pārvalde Jēkabpils Sporta centrs NVO VRG</i>	2026.-2032.	Noorganizētas vismaz 1 reizi gadā publiskas sakopšanas talkas Daugavas apkārtnē. Noorganizēts vismaz 2 reizes gadā izglītojošs un izklaidējošs pasākums senioru un darbaspējas vecuma cilvēku mērķauditorijai Daugavas upes un piekrastes tuvumā.	PB ESF LEADER
Daugavas upes un piekrastes tūrisma aktīvo uzņēmēju sadarbības platformas "Veiguru	Tūrisma uzņēmēji <i>Uzņēmēji Tūrisma informācijas</i>	2026.-2032.	Notikušas regulāras tikšanās (vismaz 2 reizi gadā). Īstenoti sadarbības projekti, iniciatīvas	PB ESF LEADER

Rīcības pasākumi	Atbildīgie izpildītāji <i>Sadarbības partneri</i>	Izpildes periods	Indikatīvie rādītāji	Provizorisks investīciju apjoms visam izpildes periodam (EUR) un avoti
krāces” izveidošana un koordinēšana, iekļaujot Jēkabpils un Līvānu novadu uzņēmējus.	<i>centri Sabiedrisko attiecību speciālisti Vietējās rīcības grupas NVO</i>		Daugavas upes vai piekrastes attīstībā (vismaz 1 reizi gadā). Saskaņots, plānots un īstenots esošo un jauno pasākumu plāns. Nodrošināts pašvaldību informatīvais atbalsts un sanāksmju infrastruktūra.	
3.2. Vienota kultūras, sporta un tūrisma pasākumu plānošana un īstenošana				
Kopēja pasākumu plāna veidošana un koordinēšana.	Jēkabpils novada Kultūras pārvalde Jēkabpils Sporta centrs Jēkabpils novada TIC Jēkabpils novada AP <i>Jēkabpils novada administratīvās pārvaldes Sabiedrisko attiecību un digitālās komunikācijas nodaļa Jēkabpils novada bibliotēkas Jēkabpils novada Bērnu un Jauniešu centrs</i>	2026.-2032.	Noorganizētas tikšanās vismaz 2 reizes gadā par kopējā pasākuma plāna izveidi, budžeta piesaisti, īstenošanu, kontroli un atgriezenisko saiti. Izveidota kopēja pasākumu plāna digitāla darba platforma ar mērķi nodrošināt nepārtrauktu informācijas apriti.	PB
Kopēja pasākumu plāna īstenošana.	Jēkabpils novada Kultūras pārvalde Jēkabpils Sporta centrs Jēkabpils novada TIC	2026.-2032.	Ieviesti vismaz 2 jauni kopīgi pasākumi gadā, kas veidojas kā tradicionāli vietējo un ārvalstu tūristu piesaistei (piemēram, talku sacensības, laivošanas maratona pasākums, Jēkabpils	280 000 EUR PB ESF

Rīcības pasākumi	Atbildīgie izpildītāji <i>Sadarbības partneri</i>	Izpildes periods	Indikatīvie rādītāji	Provizorisks investīciju apjoms visam izpildes periodam (EUR) un avoti
	Jēkabpils novada AP <i>Augstākās izglītības iestādes, pētniecības iestādes</i> <i>Sporta federācijas</i> <i>Nozaru asociācijas</i> <i>ZPR</i> <i>VRG</i> <i>LVM</i> <i>DAP</i> <i>Uzņēmēji</i> <i>NVO</i>		pilsētas un novadu svētki, akcentējot Daugavas klātbūtni, vietējo iedzīvotāju stāstu vakari par dzīvi pie Daugavas u.c.). Noslēgti vismaz 3 sadarbības līgumi ar reģionālajiem un starptautiskajiem ūdenssporta pasākumu organizatoriem, veicinot pārnovadu profesionālā un amatieru sporta popularizēšanu.	LEADER
Kopēja mārketinga un sabiedrisko aktivitāšu nodrošināšana.	Jēkabpils novada administratīvās pārvaldes Sabiedrisko attiecību un digitālās komunikācijas nodaļa Jēkabpils novada TIC Jēkabpils novada Kultūras pārvalde Jēkabpils Sporta centrs	2026.-2032.	Noorganizētas vismaz 4 reizes gadā informatīvās kampaņas (piemēram, par Daugavas upes un piekrastes infrastruktūru, objektiem un pakalpojumiem dažādos gadalaikos).	28 000 EUR PB ESF
3.3. Sadarbības veidošana ar citām Latvijas un ārvalstu pašvaldībām, organizācijām, iestādēm				
Sadarbības attīstība ar NVO un valsts iestādēm.	Jēkabpils novada AP referents NVO darba un uzņēmējdarbības atbalsta jautājumos	2026.-2032.	Noslēgti sadarbības līgumi LVM un DAP. Noorganizētas tikšanās vismaz 1 reizi gadā par aktuālajiem jautājumiem.	PB VB ESF

Rīcības pasākumi	Atbildīgie izpildītāji <i>Sadarbības partneri</i>	Izpildes periods	Indikatīvie rādītāji	Provizorisks investīciju apjoms visam izpildes periodam (EUR) un avoti
	Jēkabpils novada administratīvās pārvaldes Sabiedrisko attiecību un digitālās komunikācijas nodaļa Jēkabpils novada TIC <i>NVO VRG ZPR LIAA Augstākās izglītības iestādes, pētniecības iestādes</i>		Noorganizētas vismaz 3 reizes gadā publicitātes kampaņas par notikušām aktivitātēm. Īstenoti sadarbības projekti, iniciatīvas vai pasākumi vismaz reizi divos gados par tēmām - vide, izglītība, kultūrvēsture, sabiedrība, veselība.	
Sadarbības attīstība ar citām pašvaldībām Latvijā un Lietuvā.	Jēkabpils novada AP referents NVO darba un uzņēmējdarbības atbalsta jautājumos Jēkabpils novada administratīvās pārvaldes Sabiedrisko attiecību un digitālās komunikācijas nodaļa Jēkabpils novada TIC ZPR <i>Latvijas plānošanas reģioni, pašvaldības</i>	2026.-2032.	Noorganizētas tikšanās vismaz 1 reizi gadā par aktuālajiem jautājumiem. Noorganizētas vismaz 3 reizes gadā publicitātes kampaņas par notikušām aktivitātēm. Īstenoti sadarbības projekti, iniciatīvas vai pasākumi vismaz reizi divos gados par tēmām - vide, izglītība, kultūrvēsture, sabiedrība, veselība.	PB VB ESF

Rīcības pasākumi	Atbildīgie izpildītāji <i>Sadarbības partneri</i>	Izpildes periods	Indikatīvie rādītāji	Provizorisks investīciju apjoms visam izpildes periodam (EUR) un avoti
	<i>Starptautiskās sadraudzības pilsētas VRG NVO</i>			
Sadarbības veicināšana ar akadēmiski pētnieciskajām iestādēm.	Jēkabpils novada AP referents NVO darba un uzņēmējdarbības atbalsta jautājumos Jēkabpils novada administratīvās pārvaldes Sabiedrisko attiecību un digitālās komunikācijas nodaļa Jēkabpils novada TIC <i>Augstākās izglītības iestādes (Daugavpils universitāte, Rīgas Tehniskā universitāte, Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte) Jēkabpils novada Izglītības pārvalde Jēkabpils novada bibliotēkas Jēkabpils novada Bērnu un Jauniešu centrs</i>	2026.-2032.	Noslēgts sadarbības līgums ar vienu specializējušos augstskolu (2026). Noorganizēti vismaz 2 reizes gadā izglītojoši pasākumi dažādām mērķauditorijām. Noorganizēti vismaz 2 reizes gadā praktiski pasākumi dažādām mērķauditorijām (sakopšanas talkas, labiekārtošanas iniciatīvas u.c.). Noorganizēti vismaz 1 reizi divos gados zinātniska konferences par Daugavas upes un piekrastes tematiku. Veikti pētījumi, zinātniski pētnieciskie darbi, akadēmiskie darbi par Daugavas upi un piekrasti.	55 000 EUR PB ESF

Rīcības pasākumi	Atbildīgie izpildītāji <i>Sadarbības partneri</i>	Izpildes periods	Indikatīvie rādītāji	Provizorisks investīciju apjoms visam izpildes periodam (EUR) un avoti
Stratēģiskās partnerības attīstība, pārnovadu - Daugavas posma no Krāslavas līdz Aizkraukles novadam, darba grupas “Ar otru krastu” izveide.	Jēkabpils novada TIC <i>Krāslavas, Augšdaugavas, Līvānu un Aizkraukles novadu pašvaldības Tūrisma informācijas centri Sabiedrisko attiecību speciālisti Kultūras sektors Tautas sporta nozare Plānošanas reģioni Vietējās rīcības grupas Uzņēmēji NVO</i>	2026.-2032.	Izveidota papildus amata vienība Jēkabpils TIC stratēģiskās partnerības koordinēšanai, attīstībai. Notikušas regulāras tikšanās (vismaz 1 reizi gadā). Nodrošināta publicitāte par notikušām aktivitātēm un rezultātiem. Īstenoti sadarbības projekti, iniciatīvas vai pasākumi Daugavas upes vai piekrastes attīstībā (vismaz 1 reizi divos gados). Nodrošināts pašvaldību informatīvais atbalsts un sanāksmju infrastruktūra.	PB ESF LEADER

6. Stratēģijas virzienu noturība un pēctecība

Jēkabpils novada Daugavas upes un piekrastes tūrisma attīstības stratēģijas 2026.-2032.gadam virzienu noturībai un pēctecībai ir priekšlikums izveidot trīs darba grupas, nosakot katrai darba grupai izveides laiku, darbības mērķi, darba grupas vadītāju vai vadītājus, iesaistītās puses un norises mērķa sasniegšanai.

1. Grupa: Pārnovadu grupa “Ar otru krastu”	
Izveidošanas laiks: 2026.-2028.	
Mērķis: Daugavas posma no Krāslavas līdz Aizkraukles novadam attīstības harmoniska koordinēšana.	
Vadošais partneris: Jēkabpils novada TIC. Partneri: • Krāslavas, • Augšdaugavas, Līvānu un Aizkraukles novadu pašvaldības. • Tūrisma informācijas centri. • Sabiedrisko attiecību speciālisti. • Kultūras sektors. • Tautas sporta nozare. • Plānošanas reģioni. • Vietējās rīcības grupas. • Uzņēmēji. • NVO.	Norises: • Regulāras tikšanās (vismaz 1 reizi gadā). • Publicitāte par notikušām aktivitātēm un rezultātiem. • Sadarbības projektu, iniciatīvu vai pasākumu īstenošana Daugavas upes vai piekrastes attīstībā (vismaz 1 reizi divos gados). • Pašvaldību nodrošināts informatīvais atbalsts un sanāksmju infrastruktūra.

2. Grupa: Stratēģiskās plānošanas grupa “Baltā krāce”	
Izveidošanas laiks: 2026.-2028.	
Mērķis: Daugavas posma Jēkabpils novadā politiski stratēģiskas attīstības koordinēšana.	
Vadošais partneris: Jēkabpils novada pašvaldība. Partneri: • Jēkabpils novada TIC. • Jēkabpils novada Daugavai piesaistītas	Norises: • Regulāras tikšanās (vismaz 1 reizi gadā). • Publicitāte par notikušām aktivitātēm un rezultātiem. • Daugavas upes un piekrastes tūrisma

pagastu pārvaldes. ● Novada vadība, lēmējvara. ● Attīstības pārvalde. ● Sabiedrisko attiecību speciālisti. ● Kultūras pārvalde. ● Sporta centrs. ● Vietējā rīcības grupa. ● Uzņēmēji. ● NVO.	attīstības stratēģijas rīcību pasākumu analīze - izdarītais un darāmais īstermiņā un ilgtermiņā. ● Pašvaldību nodrošināts informatīvais atbalsts un sanāksmju infrastruktūra.
--	--

3. Grupa: Aktīvo uzņēmēju sadarbības platforma “Veiguru krāces”	
Izveidošanas laiks: 2026.	
Mērķis: Daugavas potenciāla attīstīšana Jēkabpils un Līvānu novadu uzņēmēju kopdarbībā.	
Vadošais partneris: Tūrisma uzņēmēji. Partneri: ● Uzņēmēji. ● Tūrisma informācijas centri. ● Sabiedrisko attiecību speciālisti. ● Vietējās rīcības grupas. ● NVO.	Norises: ● Regulāras tikšanās (vismaz 2 reizi gadā). ● Sadarbības projektu, iniciatīvu īstenošana Daugavas upes vai piekrastes attīstībā (vismaz 1 reizi gadā). ● Esošo un jaunu pasākumu plāna saskaņošana, sadarbību plānošana un īstenošana. ● Pašvaldību nodrošināts informatīvais atbalsts un sanāksmju infrastruktūra.

Lai veicinātu stratēģijas rīcības virzienu un indikatīvo rādītāju novērtēšanu un aktualizēšanu, darba grupas veic izvērtējumu par kārtējo gadu, pieņemot īstermiņa un ilgtermiņa lēmumus, piesaista nepieciešamos speciālistus un pieprasa informāciju par konkrētiem jautājumiem.

Stratēģijas izstrādi organizē Jēkabpils novada pašvaldība un tas tiek rīkots Interreg VI-A Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas 2021.-2027.gadam projekta Nr. LL-00134 “Ilgtspējīga ūdens tūrisma veicināšana Lietuvas-Latvijas pārrobežu reģionā, iesaistot vietējos uzņēmējus un kopienas”/ WaterTour ietvaros. Par tā saturu pilnībā atbild Jēkabpils novada pašvaldība un tas var neatspoguļot Eiropas Savienības viedokli.

Pielikumi